

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
DLA OBSZARU GRUNWALD CZĘŚĆ B W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR INŻ. SYLWIA JASZCZURA

MGR JOANNA ZOMERSKA

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE AKUSTYKI

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA

BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, STYCZEŃ 2013 R./CZERWIEC 2013 R.*

*NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNIĄ ZMIANY PROJEKTU PLANU PO OPINIOWANIU I UZGADNIANIU ORAZ OPINIE ZŁOŻONE DO PROGNOZY

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1 Informacje wstępne	3
1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4 Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	6
2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu.....	6
2.2. Rzeźba terenu.....	7
2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe	7
2.4. Warunki wodne.....	8
2.5. Szata roślinna	8
2.6. Zwierzęta	9
2.7. Gleby	10
2.8. Klimat lokalny	10
2.9. Obszary cenne kulturowo	11
2.10. Jakość powietrza atmosferycznego.....	12
2.11. Klimat akustyczny	13
2.12. Jakość wód.....	17
3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	17
4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	18
4.1.Cel opracowania projektu planu	18
4.2.Ustalenia projektu planu	19
4.3.Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami.....	23
4.4.Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu.....	24
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	25
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	28
6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	28
6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne.....	30
6.3. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	32
6.4 Oddziaływanie na szatę roślinną	32
6.5. Oddziaływanie na zwierzęta	33
6.6. Oddziaływanie na ludzi	34
6.7. Oddziaływanie na krajobraz	35
6.8. Oddziaływanie na klimat akustyczny.....	37
6.9. Oddziaływanie na powietrze	40
6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe	41
6.11. Oddziaływanie na dobra materialne.....	41
6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	41
6.13. Oddziaływanie transgraniczne.....	42
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	42
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP.....	43
9. WNIOSKI.....	43
10. STRESZCZENIE.....	45

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Hipsometria
3. Geologia
4. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) – w stanie istniejącym
5. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze nocnej (LN) – w stanie istniejącym
6. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (LDWN) – w stanie istniejącym
7. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze nocnej (LN) – w stanie istniejącym
8. Granica obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Ławica w Poznaniu
9. Dokumentacja fotograficzna terenu opracowania
10. Projekt mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, MPU 2013 r. – etap procedury planistycznej – wyłożenie do publicznego wglądu

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu.

Plan miejscowy sporządzany jest na podstawie uchwały Nr LXIX/936/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 16 marca 2010 r. i dotyczy obszaru zlokalizowanego w zachodniej części Poznania, na Grunwaldzie. Plan obejmuje swym zasięgiem fragment osiedla Stary Grunwald, ograniczony ulicami: Marcelińską, St. Przybyszewskiego, Grunwaldzką i P. Włodkowica. Powierzchnia obszaru objętego sporządzeniem planu miejscowego wynosi około 34 ha.

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*¹. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*², zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procesu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem RDOŚ-30-OO.III-7041-558/10/mm z dnia 25.05.2010 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem NS-72/1-100(1)/10 z dnia 13.05.2010 r.

¹ Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z dnia 7 listopada 2008 r. ze zmianami

² Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wydz. Mat.-Przysp., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Jeż J., *Przyrodnicze aspekty bezpiecznego budownictwa*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2001,
- Szponar A., *Fizjografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- Seneta W. Dolatowski J., *Dendrologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997,
- *Wśród zwierząt i roślin*, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- *Grunwald*, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2011.

Materiały kartograficzne:

- mapa zasadnicza z nakładką U (uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną) w skali 1: 500;
- mapa ewidencyjna w skali 1: 1000,
- mapa glebowo-rolnicza,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1988/9,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1992,
- mapa topograficzna w skali 1:10 000, ark. N-33-130-D-c-2 Poznań Grunwald, MGGP S.A., Tarnów, Geokart - International Sp. z o.o., Rzeszów, OPGK - Rzeszów S. A. 2007,
- szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2013 r., poz.21),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zmianami),
- Rozporządzenie Nr 39/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. *w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 61 z dnia 31 stycznia 2008 r.),
- Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań* (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508 z dnia 15.01.2013 r.),
- Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509 z dnia 15.01.2013 r.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. Nr 120, poz. 826),
- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. Nr 213, poz. 1397),

- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zmianami.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. z 2011 r., Nr 140, poz. 824),
- Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG),
- Dyrektywa Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (96/62/WE),
- Uchwała nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012, poz. 961).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, MPU 2013,
- Uchwała Nr LXIX/936/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 16 marca 2010r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr XXXI/299/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 18 stycznia 2008 r.,
- Program ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2009-2012, Uchwała Nr LIV/729/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 12 maja 2009r.,
- Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap I: Mapa akustyczna m. Poznania (2007), Etap II: Program ochrony przed hałasem (POH) (2008), Centrum Badań Akustycznych, Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 24 listopada 2008 r. Nr 200, poz. 3281),
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2011, WIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2012,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012, WIOŚ, Poznań 2013 r.,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 r./wg. badań PIG/,
- dr hab. Antoni Florkiewicz, mgr Maciej Troć, *Problem piętrenia wód gruntowych na przykładach głębokiego posadowienia obiektów w Poznaniu*, Politechnika Poznańska; Inżynieria i Budownictwo nr 7/2002.

Inne źródła:

- wizja terenowa (grudzień 2012 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU, czerwiec 2012 r., grudzień 2012 r.),
- <http://www.poznan.pios.gov.pl>,
- zasoby Systemu Informacji Przestrzennej (przeglądarka ZGiKM GEOPOZ).

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru - w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego oraz wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu oraz jego najbliższego otoczenia. Należy jednak zaznaczyć, że przeprowadzona wizja terenowa w niekorzystnym (z punktu widzenia inwentaryzacji występujących na tym terenie przedstawicieli lokalnej flory i fauny) terminie, nie pozwoliło na przeprowadzenie inwentaryzacji w sposób wyczerpujący, pozwalający na zidentyfikowanie wszystkich gatunków występujących w granicach obszaru opracowania.

Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu planu oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy, podatności poszczególnych terenów na degradację.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar projektu planu położony jest w zachodniej części miasta Poznania, na Grunwaldzie. Granice projektu wyznaczają ulice: Marcelińska, St. Przybyszewskiego, Grunwaldzka i P. Włodkowica, przy czym tylko ul. Grunwaldzka znajduje się w obszarze projektu. Obecnie analizowany obszar należy do osiedla Stary Grunwald, natomiast przed reformą jednostek pomocniczych w 2011 r. położony był w obrębie osiedla Jana Ostroroga³.

Obszar projektu planu objęty jest ochroną konserwatorską i stanowi znaczną część zabytkowego założenia urbanistyczno-architektonicznego Ostroróg. Składa się z dwóch części różniących się od siebie charakterem i intensywnością zabudowy i zagospodarowania.

Jego zachodnią część stanowi zespół zabudowy mieszkaniowej, położonej przy ulicach: P. Włodkowica, F. Lubeckiego, F. Skarbka, J. Ostroroga i Zakręt. Jego najstarszą część stanowi zwarte założenie willowe powstałe przy ulicach J. Ostroroga i Zakręt. Projekt urbanistyczny tej części osiedla powstał już pod koniec lat 20-tych XX w. Wyznaczono w nim ul. J. Ostroroga oraz ul. Zakręt, które połączone zostały szerokimi dojazdami (dojazdami), w obrębie których wydzielono dwa skwery zieleni (po jednym na każdym dojeździe). W sumie, w tej części osiedla wydzielono 55 działek, o średniej powierzchni ok. 1000 m². Większość budynków w tej części osiedla powstała do końca lat 30-tych XX w. Zabudowa w pozostałej części osiedla powstała w latach późniejszych.

Na osiedlu dominuje wolno stojąca zabudowa willowa. Znacznie mniej jest zabudowy bliźniaczej, budowanej później niż wolno stojące wille (w latach 60-tych XX w.), zlokalizowanej głównie przy ul. P. Włodkowica i F. Skarbka. Natomiast przy ul. F. Lubeckiego znajduje się jeden budynek mieszkalny w zabudowie szeregowej. Na osiedlu dominują domy jednorodzinne, niemniej część budynków od początku budowane były jako wille wielorodzinne, z wydzielonymi mieszkaniami na poszczególnych piętrach. Cechą charakterystyczną tego osiedla jest bogata zieleń ogrodów towarzyszących zabudowie willowej.

Obecnie, w części budynków mieszkalnych wydzielone zostały lokale użytkowe – usługowe. Działają tu m.in.: przedszkola, biuro rachunkowe, biura projektowe, kancelarie prawnicze, księgarnia, salon urody, gabinety lekarskie, zakład poligraficzny, lokale handlowe.

W tej części obszaru zlokalizowane są również budynki wielorodzinne, zrealizowane znacznie później niż zabudowa willowa i odbiegające od niej rozwiązaniami architektonicznymi. Dwa z nich zlokalizowane są w południowej części opracowania – jeden przy ul. Grunwaldzkiej, drugi przy ul. Rycerskiej. Trzeci budynek wielorodzinny znajduje się przy ul. F. Lubeckiego – na odcinku pomiędzy ul. Rycerską a ul. Grunwaldzką. Kolejny budynek wielorodzinny zrealizowany został niedawno przy ul. Marcelińskiej – na odcinku pomiędzy ul. P. Włodkowica i F. Lubeckiego („Dwór Marcelein”). Obecnie, poniżej tego budynku, rozpoczęta została realizacja drugiego etapu inwestycji – budowa dwóch kolejnych obiektów wielorodzinnych. Jak wyżej wspomniano, również część starszej zabudowy willowej stanowią budynki wielorodzinne.

Ponadto, w obrębie zespołu zabudowy willowej zlokalizowanych jest również kilka obiektów usługowych. Przy ul. Marcelińskiej znajduje się obiekt usługowo-handlowy, natomiast w rejonie skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Rycerską znajdują się: siedziba firmy doradztwa podatkowego, Komenda Policji Poznań-Grunwald, siedziba Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz pawilon handlowy.

³ osiedle Stary Grunwald powstało z połączenia osiedla Jana Ostroroga z osiedlem Stanisława Przybyszewskiego

We wschodniej części obszaru projektu planu znajdują się wyłącznie budynki usługowe. Blżej ul. St. Przybyszewskiego położony jest zabytkowy kompleks zabudowań Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Świącickiego. Pierwotnie stanowił on własność siostr zakoniu Diakonisek, natomiast od lat 50-tych XX w. stanowi własność Uniwersytetu Medycznego. Początkowo kompleks składał się z wieloskrzydłowego gmachu głównego, dwu mniejszych gmachów, położonych na północ od budynku głównego oraz mniejszych budynków, położonych w południowej części terenu szpitala, takich jak: kaplica-kostnica, pawilon ogrodowy, plebania. Z biegiem lat na terenie Szpitala powstały nowe budynki i przybudówki.

Obszar położony pomiędzy terenem Szpitala Klinicznego nr 2 a terenami mieszkaniowymi przy ul. Zakręt zainwestowany jest bardziej ekstensywnie. W jego północnej części – przy ul. Marcelińskiej – zlokalizowane są zabudowania Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Natomiast poniżej tych obiektów znajduje się duży miejski teren, na którym zlokalizowane są budynki barakowe. Obecnie użytkowane są przez różne organizacje społeczne i kościoły, np.: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Iskra”, Teatr Strefa Ciszy, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Zielonoświątkowców. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest duży udział zieleni towarzyszącej zabudowie.

Otoczenie obszaru opracowania mpzp stanowią tereny całkowicie zurbanizowane. Od strony zachodniej, północnej i wschodniej bezpośrednio sąsiedztwo stanowią tereny komunikacyjne – ul. P. Włodkowica, ul. Marcelińska, ul. St. Przybyszewskiego, rondo Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Nieco dalsze otoczenie stanowią przede wszystkim zespoły zabudowy mieszkaniowej, zarówno jednorodzinnej, zlokalizowanej przy ulicach: Marcelińskiej i Grunwaldzkiej, jak i wielorodzinnej, zlokalizowanej przy ulicach: Marcelińskiej, P. Włodkowica i St. Przybyszewskiego. W bliskim sąsiedztwie obszaru projektu planu zlokalizowane są również tereny zieleni urządzonej – po północno-wschodniej stronie ronda Jana Nowaka-Jeziorańskiego plac Kazimierza Nowakowskiego, natomiast na południowy zachód od ronda położony jest park Gustawa Manitiusa.

Granice projektu mpzp wskazano na załączniku nr 1 prognozy.

2.2. Rzeźba terenu

Obszar opracowania, wg podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne, położony jest w mezoregionie Pojezierze Poznańskie (315.51), w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5)⁴. Natomiast zgodnie z podziałem geomorfologicznym Niziny Wielkopolskiej B. Krygowskiego, analizowany obszar należy do subregionu Równina Poznańska (VIII₆), będącej częścią Wysoczyzny Poznańskiej (VIII)⁵.

Obszar projektu mpzp położony jest na wysokości od 85 do 89 m n.p.m. Jest on zatem stosunkowo płaski. Teren opracowania jest lekko wyniesiony przy zbiegu ul. Marcelińskiej z ul. P. Włodkowica.

Rzeźba terenu nie powoduje ograniczeń w zainwestowaniu omawianego obszaru. Przedstawiono ją na załączniku nr 2 prognozy.

2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

W budowie geologicznej na terenach zainwestowanych występują czwartorzędowe holocenijskie utwory kulturowe oraz głębiej położone plejstocenijskie utwory lodowcowe i wodnolodowcowe. Zalegającą od powierzchni warstwę holocenijskich utworów kulturowych stanowią niekontrolowane nasypy – grunty antropogeniczne. Są to utwory o znacznie zróżnicowanym stanie i zagęszczeniu, powstające w wyniku prowadzenia inwestycji budowlanych. Na ogół zbudowane są z piasków z domieszkami gliny, żużlu, kamieni, gruzu ceglanego oraz humusu.

Zgodnie z informacjami zawartymi na szczegółowej mapie geologicznej Polski⁶ grunty rodzime na analizowanym obszarze reprezentują głównie utwory spoiste. Stanowią je dwie serie glin zwałowych – starsza zlodowacenia środkowopolskiego, młodsza fazy leszczyńskiej zlodowacenia północnopolskiego, z przewarstwieniami utworów piaszczystych (piasków drobnych) – rozdzielone grubą warstwą wodnolodowcowych utworów piaszczysto-żwirowych. We wschodniej, północno-wschodniej oraz południowo-zachodniej części obszaru opracowania utwory spoiste występują przypowierzchniowo.

⁴ Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994

⁵ Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wyd. Mat.-Prz. Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961

⁶ ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

Z kolei w północno-zachodniej, środkowej oraz w południowej części obszaru gliny zwałowe przykryte są serią lodowcowych utworów piaszczystych (piasków o różnym stopniu zagęszczenia i pospółków).

Podłoże trzeciorzędowe stanowi warstwa mioceńskich piasków, mułków, iłów, z przewarstwieniami węgla brunatnego, przykryta warstwą plioceńskich iłów i mułów, z przewarstwieniami piasków.

Na obszarze opracowania przeważają grunty o dość dobrych parametrach geotechnicznych, wystarczających dla bezpośrednich posadowień większości standardowych obiektów budowlanych (podpiwniczonych, kilkukondygnacyjnych budynków).

Budowę geologiczną obszaru opracowania przedstawiono na załączniku nr 3 prognozy, stanowiącym fragment szczegółowej mapy geologicznej⁷.

2.4. Warunki wodne

Na całym analizowanym terenie nie występują wody powierzchniowe. Obszar objęty ustaleniami planu należy do zlewni II rzędu Warty.

Ustabilizowane pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje na głębokości nie mniejszej niż 5 m p.p.t. Występuje ono w obrębie plejstoceńskich piasków wodnolodowcowych, zalegających pod warstwą glin morenowych zlodowacenia północnopolskiego – w piaskach drobnych i pylistych.

Podłoże gruntowe, w którym przeważają grunty antropogeniczne, ze względu na zróżnicowany skład mechaniczny oraz niski stopień zagęszczenia, charakteryzuje się zmienną przepuszczalnością dla wód opadowych.

Omawiany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) i zasięgiem stref ochronnych ujęć wód. W granicach obszaru opracowania zlokalizowanych jest 5 studni: awaryjna nr N/21/2, ujmująca wody czwartorzędowe (położona przy ul. St. Przybyszewskiego na terenie Szpitala Klinicznego), nieczynna nr N/21/1, ujmująca wody czwartorzędowe (przy ul. St. Przybyszewskiego), czynna nr N/20, ujmująca wody trzeciorzędowe (położona przy ul. Marcelińskiej), czynna, publiczna, awaryjna Aquanet nr N/16 (zlokalizowana przy ul. F. Lubeckiego) oraz czynna, publiczna, awaryjna Aquanet nr N/19 (położona przy ul. F. Skarbka). Dla żadnej z ww. studni nie została określona strefa ochronna ujęcia wód podziemnych.

2.5. Szata roślinna

Na całym obszarze opracowania, szata roślinna została ukształtowana przez człowieka. Kształtowanie zieleni przebiegało wraz z zabudowywaniem obszaru przez właścicieli terenów (np. terenu Szpitala) lub pojedynczych działek budowlanych.

Szata roślinna obszaru opracowania ukształtowana została adekwatnie do charakteru zabudowy, potrzeb jej właścicieli i stanu zagospodarowania danego terenu. W składzie gatunkowym drzew i krzewów przeważają gatunki ozdobne, rzadziej użytkowe. Ich dobór jest zróżnicowany w zależności od funkcji zabudowy, której towarzyszą i związanych z tym wymogów pielęgnacyjnych:

- Zielen przy zabudowie szeregowej i bliźniaczej.
Tworzą ją przedogródki oraz ogródki przydomowe na tyłach zabudowy szeregowej (zlokalizowanej na 4 działkach przy ul. F. Lubeckiego) i bliźniaczej (kilkanaście budynków przy ulicach: P. Włodkowska, F. Lubeckiego, F. Skarbka). Zielen przydomowych ogródków tworzą tu ozdobne drzewa i krzewy, głównie iglaste, jak: żywotnik (*Thuja sp.*), świerk (*Picea sp.*), jodła (*Abies sp.*), sosna (*Pinus sp.*), czy jałowiec (*Juniperus sp.*), które często są cięte i formowane.
- Zielen ogrodów otaczających wille.
Tereny te w obszarze opracowania zajmują największą powierzchnię spośród wszystkich terenów zieleni w granicach projektu planu. Powstały dzięki skupieniu ogrodów na tyłach zabudowy willowej i mają charakter głównie rekreacyjny. Ogrody przy willach zachowują łączność z kompozycjami przed frontami willi, jednak zielen widoczna od ulicy ma charakter wyłącznie ozdobny, miejscami wręcz reprezentacyjny. Wiele ogrodów posiada efektowne, wiekowe solitery górujące nad resztą roślin. Takimi okazałymi soliterami są często wiekowe świerki srebrzyste (*Picea pungens f. glauca*), jodły jednobarwne (*Abies concolor*), sosny czarne (*Pinus nigra*) i daglezie zielone (*Pseudotsuga menziesii*). Rzadziej takim soliterem jest drzewo liściaste – okazała lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) czy też dąb szypułkowego (*Quercus robur*) lub drzewo owocowe np.: orzech włoski (*Juglans regia*). Zielen położona pomiędzy

⁷ szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

zabudową willową tworzy zwartą okrywą roślinną, jednak jest ona znacznie wyższa i przeważają w niej ozdobne drzewa i krzewy, takich gatunków jak: lipa (*Tilia sp.*), klon (*Acer sp.*), topola (*Populus sp.*), wierzba (*Salix sp.*), dąb (*Quercus sp.*), brzoza (*Betula sp.*), jarząb (*Sorbus sp.*), kasztanowiec (*Aesculus sp.*), robinia (*Robinia sp.*), jesion (*Fraxinus sp.*), wiąz (*Ulmus sp.*), jodła (*Abies sp.*), świerk (*Picea sp.*), sosna (*Pinus sp.*). Drzewa i krzewy owocowe są raczej nieliczne i stanowią pozostałość po dawnych użytkowych fragmentach ogrodów.

Na obszarze opracowania, w otoczeniu zabudowy willowej zlokalizowane są dwa zieleńce, zrealizowany w 1935 r. pomiędzy ul. Zakręt a ul. J. Ostroroga, które do dziś zachował się w bardzo dobrym stanie. Różniące się jedynie wielkością półwalne parcele uzyskały identyczny układ kompozycyjny. Ich środek przecina żwirowa aleja ujęta po bokach pasami zieleni obsadzonymi rzędami lip drobnolistnych (*Tilia cordata*), po sześć lub po cztery z każdej strony. Spośród krzewów nasadzonych w obrębie zieleńców wymienić można: ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*), tawuły (*Spiraea sp.*) oraz forsycje (*Forsythia sp.*).

- Zielen przy zabudowie wielorodzinnej blokowej.
Na terenie opracowania występuje jedynie kilka budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Jednakże o typowej zieleni towarzyszącej zabudowie wielorodzinnej można mówić jedynie w przypadku dwóch bloków zlokalizowanych pomiędzy ulicami Grunwaldzką a Rycerską, gdyż teren działki przy ul. Marcelesińskiej, na której znajduje się nowy budynek wielorodzinny nie został jeszcze zagospodarowany nowymi nasadzeniami zieleni, i stanowi raczej pozbawiony okrywy roślinnej plac budowy. Skład gatunkowy zieleni w otoczeniu ww. dwóch bloków jest raczej ograniczony i tworzą go głównie drzewa i krzewy wymagające sporadycznej pielęgnacji, jak: jesiony (*Fraxinus sp.*), lipy (*Tilia sp.*), klony (*Acer sp.*), brzozy brodawkowate (*Betula pendula*), forsycje (*Forsythia sp.*), ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*) w formie niskiego żywopłotu od ul. Grunwaldzkiej. W otoczeniu drzew i krzewów istnieją niewielkie powierzchnie trawiaste.
- Zielen towarzysząca budynkom usługowym.
Typowymi terenami, których zielen podporządkowana została funkcji usługowej są tereny zlokalizowane pomiędzy ulicami Marcelesińską, St. Przybyszewskiego i Grunwaldzką we wschodniej części analizowanego terenu – teren Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Święcickiego, teren Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz teren z zabudową typu barakowego. Tereny zieleni w otoczeniu zabudowań usługowych tworzą w większości drzewa liściaste, rzadziej drzewa gatunków iglastych, krzewy i byliny ozdobne. Rosnące drzewa i krzewy podkreślają architekturę obiektów i izolują optycznie od ruchu ulicznego.
- Zadrzewienia ulic.
W obszarze opracowania jedynymi ulicami obsadzonymi drzewami są ulice: Rycerska i Grunwaldzka. Po obu stronach ulicy Rycerskiej, w dobrym stanie zdrowotnym, zachowało się wiele drzew tworzących piękną starą aleję jesionów wyniosłych (*Fraxinus excelsior*), natomiast po obu stronach ul. Grunwaldzkiej jednogatunkowe nasadzenia klonów srebrzystych (*Acer saccharinum*).

2.6. Zwierzęta

Znajdujące się w obszarze opracowania ogrody towarzyszące zabudowie willowej, ogródki przydomowe przy zabudowie bliźniaczej i szeregowej, podwórza przy zabudowie wielorodzinnej blokowej oraz zielen w otoczeniu zespołu budynków Szpitala Klinicznego im. H. Święcickiego oraz zabudowy barakowej stwarzają dogodne warunki do bytowania wielu gatunków zwierząt pospolicie występujących na terenie całego miasta, które dobrze przystosowały się do życia w zurbanizowanym otoczeniu i bliskim sąsiedztwie człowieka.

W związku ze skupieniem na małej przestrzeni bardzo różnych gatunków drzew i krzewów ozdobnych i owocowych, przydomowe ogrody przyciągają duże ilości owadów i w ślad za nimi duże ilości ptaków. Występujące tu bezkręgowce należą do gatunków bytujących w domostwach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Wspomnieć tu można, występującego na obszarach zieleni porośniętych różnymi trawami, pasikonika zielonego (*Tettigonia viridissima*), wiele gatunków szarańczaków (*Acridoidea*), skorka pospolitego (*Forficula auricularia*), kowala bezskrzydłego (*Pyrrhocoris apterus*) oraz biedronkę siedmiokropkę (*Coccinella septempunctata*). Duża liczba kwitnących drzew i krzewów owocowych przyciąga na te tereny przedstawicieli rzędu błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*), m.in. trzmiele (*Bombus*), spełniających istotną rolę w zapylaniu roślin. Większe bogactwo gatunków

owadów, szczególnie motyli z gatunków takich jak bielonek kapustnik (*Pieris brassica*) czy rusałka pawik (*Inachis io*), towarzyszy fragmentom porośniętym przez kwitnące rośliny uprawne i zielne oraz krzewy ozdobne, które są źródłem pokarmu dla owadów zapylających. Obecność owadów wpłynęła na znaczne zróżnicowanie gatunkowe ptaków. Wśród ptaków licznie pojawiają się gatunki zarówno żywiące się szkodnikami roślin, jak i te, które żywią się owocami. Na terenie ogródków występują ptaki, takie jak: sypak (*Strunus vulgaris*), kos (*Turdus merula*), sroka (*Pica pica*, objęta częściową ochroną gatunkową), dzierlatka (*Galerida cristata*). W pobliżu zabudowy blokowej wielorodzinnej często można napotkać wróble zwyczajne (*Passer domesticus*, objęty ścisłą ochroną gatunkową) i gołębie miejskie (*Columba livia v. Urbana*, objęty częściową ochroną gatunkową).

Na terenie ogrodów ssaki reprezentowane są głównie przez gatunki niewielkich rozmiarów, takie jak: mysz domowa (*Mus musculus*), mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*), jeż (*Erinaceus europeus*, objęty ścisłą ochroną gatunkową), czy kret (*Talpa europea*).

W granicach omawianego terenu nie występują żadne zbiorniki i ciek wodne, w związku z czym tereny te nie są atrakcyjne dla przedstawicieli rodzimych płazów i gadów.

2.7. Gleby

Obszar objęty projektem planu jest całkowicie terenem zurbanizowanym i nie posiada działek rolnych. Na terenach, na których powstała zabudowa, gleby w wyniku działalności człowieka uległy silnym przekształceniom. Naturalna gleba nie spełniała wymogów technicznych, jakie są wymagane przy inwestycjach budowlanych, w związku z czym, w celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu dokonano przemieszczenia dużych mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne takie jak: piasek, żwir, cement i inne. Działania te doprowadziły do utraty naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych gleb. Gleby antropogeniczne, poza występowaniem zanieczyszczeń fizycznych (żwir, gruz i podobne materiały wykorzystywane przy inwestycjach budowlanych), wykazują również obecność zanieczyszczeń chemicznych, takich jak metale ciężkie (ołów i kadm) oraz węglowodory wielopierścieniowe. Ich obecność w glebie spowodowana jest głównie emisją zanieczyszczeń z ruchu komunikacyjnego i kumulowaniem się tych substancji w warstwach gleby w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych. Na skutek działań inwestycyjnych, gleby zajęte pod zabudowę uległy nieodwracalnej degradacji. Natomiast pozostałości pierwotnych gleb w zasięgu istniejących ogrodów przydomowych uległy przekształceniu wraz z wprowadzeniem tam upraw ogrodowych i zieleni ozdobnej.

2.8. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Warunki klimatyczne w Poznaniu odzwierciedlają wartości elementów klimatu uzyskane z pomiarów prowadzonych na stacji IMGW Poznań-Ławica. Elementy klimatu na wyżej wspomnianej stacji, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Elementy klimatu w rejonie Poznań-Ławica (wg IMGW w Poznaniu)

OKRES	MIESIĄC												Rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ŚREDNIA MIESIĘCZNA TEMPERATURA POWIETRZA (°C)													
Rok 2010	-6,5	-1,0	3,6	8,8	11,5	17,4	22,1	18,7	12,5	6,5	4,7	-5,6	7,7
WIELOLECIE 1971-2000	-1,2	-0,5	3,2	7,7	13,5	16,4	18,3	17,7	13,0	8,2	3,2	0,3	8,3
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WILGOTNOŚĆ WZGLĘDNA (%)													
Rok 2010	85	85	80	69	83	67	61	78	83	79	92	93	80
WIELOLECIE 1971-2000	86	85	78	72	69	72	72	74	80	84	87	88	79
ŚREDNIA MIESIĘCZNA PRĘDKOŚĆ WIATRU (m/s)													
Rok 2010	4,0	3,4	4,0	3,7	3,4	3,0	3,1	3,1	3,3	3,8	3,8	4,1	3,6
WIELOLECIE 1971-2000	3,9	3,8	4,0	3,7	3,3	3,3	3,2	2,8	3,0	3,3	3,8	3,9	3,5
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ OPADU ATMOSFERYCZNEGO (mm)													
Rok 2010	28	18	42	27	111	17	81	153	74	8	100	58	692
WIELOLECIE 1971-2000	29	23	33	31	47	62	76	56	44	35	33	39	508

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; Poznań 2011; <http://www.poznan.pios.gov.pl/glowna/index.php>

Średnia roczna suma opadów dla terenu Poznania należy do najniższych w kraju. Pomiar wielkości opadów atmosferycznych dla posterunku Poznań-Ławica wykazały, że średnia wartość opadu atmosferycznego z wielolecia (w okresie 1971-2000) wynosiła 508 mm. Natomiast roczna suma opadów atmosferycznych, stanowiąca 136% normy, wynosiła – w roku 2010 – 692 mm.

Rozkład temperatur, podobnie jak ilości opadów, ma charakter roczny. Najcieplejszym miesiącem roku 2010 był lipiec – średnia miesięczna temperatura w Poznaniu wyniosła 22,1°C, z kolei najniższe temperatury odnotowano w styczniu, kiedy średnia miesięczna temperatura wyniosła w Poznaniu -6,5°C. W skali roku średnia temperatura wynosi dla miasta Poznania 7,7°C.

Równie istotnymi czynnikami meteorologicznymi, wpływającymi na klimat miasta, a w szczególności na stężenia i rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza, jest kierunek oraz siła wiatru.

Dla obszaru Poznania stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, o dość niewielkiej sile – średnia roczna wartość wynosiła 3,6 m/s. Najwyższą średnią miesięczną prędkość wiatru zanotowano w Poznaniu w 2010 r. w grudniu – 4,1 m/s. Z kolei najniższa średnia miesięczna prędkość wiatru wystąpiła, podobnie jak w wieloleciu, w lecie, jednak w czerwcu (3,0 m/s), a nie w sierpniu.

Rozkład kierunków wiatru w Poznaniu w 2010 r. charakteryzuje, podobnie jak w wieloleciu 1971-2000, zdecydowana przewaga wiatrów z sektora zachodniego oraz mały udział wiatrów z kierunków N i NE (15%). Co istotne, w sierpniu i wrześniu zwiększyła się liczba cisz, co może przyczynić się do pogorszenia sytuacji aerosanitarnej w regionie. Tego typu sytuacje, charakteryzujące się między innymi bardzo małymi prędkościami wiatru utrzymującymi się przez dłużej niż 48 godzin, wystąpiły w Poznaniu, poza styczniem, również pod koniec września i października.

Wilgotność względna powietrza na terenie Poznania zależna jest od pory roku. W 2010 r. na terenie Poznania nie wystąpiła susza hydrograficzna. Najwyższą wartość wilgotności osiąga w okresie zimowym, w tym najwyższą w 2010 r. zanotowano w grudniu (93%). Natomiast najniższe wartości występują w miesiącach letnich, takich jak czerwiec i lipiec, kiedy wilgotność osiągnęła wartości 67% i 61%. Wartości te w granicach opracowania powinny być nieznacznie wyższe niż opisane, ze względu na specyficzne warunki mikroklimatyczne, kształtowane przez znaczne powierzchnie porośnięte zielenią wysoką.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

2.9. Obszary cenne kulturowo

Zespół budynków Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Święcickiego, położony przy ul. St. Przybyszewskiego 49, wpisany został decyzją z dnia 08.11.1978 r. do rejestru zabytków pod nr A205. Kompleks zabudowań szpitala powstał w 1911 r. Pierwotnie był to Szpital Sióstr Diakonisek. Po II wojnie światowej został dwukrotnie rozbudowany. Obecnie jest to trójkondygnacyjny, wielocłonowy budynek, licowany czerwoną cegłą z dekoracjami geometrycznymi w tynku, portalowym wejściem, wieżami, noszący cechy neogotyckie. Obiekt ten, mimo przebudowy, stanowi kompleks o charakterze neogotyckim, reprezentujący przykład form historycznych w architekturze początku XX wieku. Z tego względu uznany został za zabytek i objęty ochroną konserwatorską.

Ponadto, obszar objęty granicami projektu planu miejscowego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu stanowi dużą część zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta – Ostroróg, wpisanego do rejestru zabytków decyzją z dnia 06.10.1982 r. pod nr A239. Cały zespół urbanistyczno-architektoniczny Ostroróg położony jest pomiędzy ulicami: Marcelińską, St. Przybyszewskiego, Grunwaldzką i Grochowską, i obejmuje: zabudowę mieszkaniową typu willowego, położoną przy ulicach: P. Włodkowica, F. Lubeckiego, F. Skarbka, J. Ostroroga oraz Zakręt, zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zlokalizowanej pomiędzy ul. Grochowską i ul. P. Włodkowica oraz teren zabudowy usługowej, w tym m.in. kompleks zabudowań Szpitala Klinicznego nr 2, położony przy ul. St. Przybyszewskiego.

Jako pierwsze w obrębie zespołu powstały zabudowania Szpitala Sióstr Diakonisek (dzisiejszego Szpitala Klinicznego nr 2). Pod koniec lat 20-tych XX w. zagospodarowywane zostały tereny położone pomiędzy szpitalem Diakonisek a ul. Ostroroga. Natomiast spośród zabudowy mieszkaniowej willowej jako pierwsze powstały budynki osiedla Ostroroga-Zakręt. Parcelacja terenu pod to osiedle przeprowadzona została pod koniec lat 20-tych XX w. Autorem koncepcji urbanistycznej osiedla był Marian Pospieszalski.

W obrębie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ulicach: P. Włodkowica, F. Lubeckiego, F. Skarbka, J. Ostroroga i Zakręt znajdują się liczne budynki willowe, powstałe w okresie międzywojennym, charakteryzujące się szczególnymi walorami architektonicznymi, nie objęte jednak dotąd formą ochrony zabytków. Na wielu posesjach budynki te, wraz z otaczającymi je ogrodami, do dziś zachowane zostały praktycznie w niezmiennym stanie. Przykłady wartościowych architektonicznie willi przedstawiono w załączniku nr 9 prognozy (fot. 5), stanowiącym dokumentację fotograficzną obszaru opracowania.

Na analizowanym obszarze nie występują żadne rozpoznane stanowiska archeologiczne.

2.10. Jakość powietrza atmosferycznego

Na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego największy wpływ ma lokalizacja i charakter źródeł emisji oraz sposób zagospodarowania przestrzennego danego obszaru. Opisujący teren jest obszarem, na którym występują punktowe emitery zanieczyszczeń, które powodują okresowe pogorszenie jakości powietrza. Natomiast przez cały rok na stan zanieczyszczenia powietrza na tym terenie wpływa emisja ze źródeł komunikacyjnych, będąca skutkiem natężenia ruchu na głównych szlakach komunikacyjnych.

Większość ulic (Rycerska, F. Lubeckiego, F. Skarbka, J. Ostroroga, Zakręt) znajdujących się w granicy opracowania prowadzi ruch o charakterze lokalnym (dojazdy do posesji), który nie powoduje przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń powietrza. Jedyne źródła zanieczyszczeń powietrza o większym znaczeniu stanowią źródła liniowe, takie jak: przebiegająca po wschodniej stronie ul. St. Przybyszewskiego (II rama komunikacyjna), na północy ul. Marcelińska i na południu ul. Grunwaldzka. Oprócz zanieczyszczeń generowanych na tych ulicach przez ruch lokalny i miejski, zanieczyszczenia powietrza generuje ruch samochodowy o charakterze ponadlokalnym na ulicach: St. Przybyszewskiego (w kierunku północnym i południowym do tranzytowej III ramy komunikacyjnej) oraz ruchliwej ul. Grunwaldzkiej, wyprowadzającej ruch w kierunku gminy Komorniki.

Ruch samochodowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów. Należy jednak zaznaczyć, że wyniki wielu analiz stężeń zanieczyszczeń powietrza w rejonie tras komunikacyjnych, prowadzonych w ramach ocen oddziaływania na środowisko realizacji inwestycji drogowych, wykazały brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń poza pasami drogowymi.

Okresowe pogorszenie jakości powietrza powoduje emisja niska, generowana przez indywidualne systemy grzewcze zabudowy mieszkaniowej i usługowej zlokalizowanej w granicach opracowania planu. Stanowią one źródło emisji głównie SO₂ i pyłu zawieszonego do atmosfery.

Ze względu na brak punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicy opracowania mpzp oraz w jego sąsiedztwie, analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez WIOŚ rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref⁸, wyznaczonych w oparciu o ustawę *Prawo ochrony środowiska*⁹. Teren będący przedmiotem opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska.

Wykonana przez WIOŚ w 2012 r. ocena jakości powietrza atmosferycznego pod kątem ochrony zdrowia, obejmowała określenie stężeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu (BaP), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), ołowiu (Pb) i ozonu (O₃).

Tabela nr 2. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2012 r. z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi

Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012; Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska 2013 r.

⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2011, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2012

⁹ art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska*

Stężenia NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, pyłu PM_{2,5}, As, Cd, Ni, Pb, O₃, ocenianych pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2012 r., nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, w związku z tym aglomeracja poznańska zaliczona została do klasy A.

W przypadku pyłu PM₁₀ w 2012 r. zanotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzinnych stężeń na wszystkich stacjach pomiarowych w Poznaniu, gdzie prowadzono pomiar pyłu PM₁₀. W roku 2012 na stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ul. Polanka zanotowano 69 przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀, przy ul. Dąbrowskiego – 65, a przy ul. Szymanowskiego – 39. Nie zanotowano natomiast na żadnym ze stanowisk pomiarowych przekroczeń stężenia średniego rocznego. Średnie stężenie dla roku wahały się od 28,8 do 39,8 µg/m³. Ze względu na występowanie przekroczeń dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego pyłu PM₁₀, aglomeracja poznańska zakwalifikowana została do klasy C. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu (wyższe w okresie zimnym, niższe w sezonie letnim). Na stanowiskach pomiarowych pyłu PM₁₀ w sezonie letnim nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji, w związku z czym można przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest emisja niska.

Na wszystkich stanowiskach pomiarowych odnotowano podwyższone stężenie benzo(a)pirenu przekraczające poziom docelowy, w związku z czym wszystkie strefy województwa, w tym i Poznań, zostały zaliczone do klasy C.

We wszystkich strefach, zakwalifikowanych do klasy C, należy wskazać obszary, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń danej substancji, a także opracować program naprawczy.

Dla pyłu PM₁₀ program naprawczy dla Poznania został już wcześniej opracowany. W roku 2005 na trzech stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie miasta Poznania (przy ul. Polanka, ul. Dąbrowskiego i ul. Szymanowskiego) stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla pyłu zawieszonego. Z tego względu Wojewoda Wielkopolski wydał na mocy Rozporządzenia Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. *program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*. Realizacja działań, wynikających z tego programu nie doprowadziła do wyeliminowania zjawiska występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu PM₁₀ w powietrzu. Dlatego w 2012 r. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przystąpił do jego aktualizacji i w dniu 17 grudnia 2012 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę Nr XXIX/561/12 *w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim*.

Aktualizacja Programu w sposób ogólny określa działania kierunkowe, zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie pyłu PM₁₀, dotyczące ograniczania emisji powierzchniowej, emisji liniowej, emisji z istotnych źródeł punktowych, edukacji ekologicznej i reklamy oraz planowania przestrzennego. W zakresie planowania przestrzennego wskazano na konieczność uwzględniania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu PM₁₀, poprzez działania polegające na:

- wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miasta (plac, skwery),
- wprowadzaniu obszarów zielonych i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miasta,
- w przypadku stosowania w nowych budynkach indywidualnych systemów grzewczych zakaz stosowania paliw stałych.

Poza tym *Aktualizacja* wskazuje działania naprawcze, które mają na celu przywrócenie standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀. Wykonanie tych działań warunkuje osiągnięcie pożądanego efektu ekologicznego – czyli obniżenie stężeń pyłu PM₁₀ poniżej wartości dopuszczalnych. Wśród tych działań wymieniono m.in. odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące np.

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej,
- zagospodarowania przestrzeni publicznej,
- ustalenia zakazu stosowania paliw stałych, w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych).

Z uwagi na przekroczenie docelowego poziomu benzo(a)pirenu, nie tylko w strefie aglomeracja poznańska, ale również w kilku innych zlokalizowanych w województwie wielkopolskim, w dniu 17 grudnia 2012 r. Sejmik Województwa Marszałkowski Uchwałą Nr XXIX/566/12 zatwierdził

również *Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefa gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim.*

W *Programie* wskazano na konieczność uwzględniania w aktualizowanych lub zmienianych dokumentach strategicznych oraz mpzp zagadnień związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza i przewietrzaniem. Szczególnie dotyczy to sposobu zasilania budynków w ciepło – preferowane winny być sieci ciepłne i niskoemisyjne systemy grzewcze.

W odniesieniu do planów miejscowych i ich zapisów *Program* określił następujące wytyczne:

- wprowadzać zapisy o zakazie stosowania ogrzewania na paliwo stałe w nowopowstających budynkach lub o konieczności podłączenia nowopowstających budynków wielorodzinnych do sieci ciepłnej w miejscach gdzie jest ona dostępna, szczególnie w obrębie obszarów przekroczeń,
- uwzględniać projektowanie zabudowy miejskiej w sposób umożliwiający przewietrzanie miasta dla poprawy stanu sanitarnego powietrza,
- uwzględniać tworzenie korytarzy powietrznych w miastach, szczególnie na obszarach gęstej zabudowy, dzięki którym skuteczniejsze będzie rozpraszanie zanieczyszczeń,
- dbać o rozdział zabudowy jedno- i wielorodzinnej, aby nie doprowadzać do bezpośredniego oddziaływania spalin z niskiej zabudowy jednorodzinnej na wyższą zabudowę wielorodzinną, (taka kolizja powoduje narażenie mieszkańców na oddziaływanie wyższych stężeń zanieczyszczeń, które emitowane są z indywidualnych systemów grzewczych).

2.11. Klimat akustyczny

W stanie istniejącym, na terenach objętych granicami projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, otoczonego ulicami: P. Włodkowica, Marcelińską i St. Przybyszewskiego (poza granicami planu) oraz Grunwaldzką (w granicach opracowania planu) – zlokalizowana jest zabudowa objęta ochroną konserwatorską, stanowiąca znaczną część zabytkowego założenia urbanistyczno-architektonicznego Ostroróg. Obszar projektu planu składa się z dwu części – różniących się od siebie charakterem i intensywnością zabudowy i zagospodarowania. Po zachodniej stronie obszaru planu znajdują się przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a po stronie wschodniej – tereny i zabudowa usług zdrowia oraz budynki użytkowane są przez różne organizacje społeczne i kościoły.

Zachodnią część obszaru planu stanowi zespół zabudowy mieszkaniowej, położonej przy ulicach: P. Włodkowica, F. Lubeckiego, F. Skarbka, J. Ostroroga i Zakręt. Jego najstarszą część stanowi zwarte założenie willowe, powstałe przy ulicach: J. Ostroroga i Zakręt. Projekt urbanistyczny tej części osiedla powstał już pod koniec lat 20-tych XX w., a większość budynków – do końca lat 30-tych XX w. Zabudowa w pozostałej części mieszkaniowej osiedla powstała w latach późniejszych. W zachodniej części obszaru planu dominuje zabudowa willowa, wolno stojąca. Znacznie mniej jest zabudowy bliźniaczej, budowanej później niż wolno stojące wille (w latach 60-tych XX w.) – zlokalizowanej głównie przy ul. P. Włodkowica i F. Skarbka. Natomiast przy ul. F. Lubeckiego znajduje się jeden budynek mieszkalny w zabudowie szeregowej. Na osiedlu dominują domy jednorodzinne, niemniej część budynków od początku budowane były jako wille wielorodzinne, z wydzielonymi mieszkaniami na poszczególnych piętrach.

Obecnie, w części budynków mieszkalnych wydzielone zostały lokale użytkowe – usługowe. Działają tu m.in.: przedszkola, biuro rachunkowe, biura projektowe, kancelarie prawnicze, księgarnia, salon urody, gabinety lekarskie, zakład poligraficzny, lokale handlowe.

W tej części obszaru zlokalizowane są również budynki wielorodzinne, zrealizowane znacznie później niż zabudowa willowa i odbiegające od niej rozwiązaniami architektonicznymi. Dwa z nich zlokalizowane są w południowej części opracowania – jeden przy ul. Grunwaldzkiej, drugi przy ul. Rycerskiej. Trzeci budynek wielorodzinny znajduje się przy ul. F. Lubeckiego – na odcinku pomiędzy ul. Rycerską a ul. Grunwaldzką. Kolejny budynek wielorodzinny zrealizowany został niedawno przy ul. Marcelińskiej – na odcinku pomiędzy ul. P. Włodkowica i F. Lubeckiego („Dwór Marcelein”). Obecnie, poniżej tego budynku, rozpoczęta została realizacja drugiego etapu inwestycji – budowa dwóch kolejnych obiektów wielorodzinnych. Jak wyżej wspomniano, również część starszej zabudowy willowej stanowią budynki wielorodzinne.

Ponadto, w obrębie zespołu zabudowy willowej zlokalizowanych jest również kilka obiektów usługowych. Przy ul. Marcelińskiej znajduje się obiekt usługowo-handlowy, natomiast w rejonie skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Rycerską znajdują się budynki usługowe: siedziba firmy doradztwa podatkowego, Komenda Policji Poznań-Grunwald, siedziba Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz pawilon handlowy.

We wschodniej części obszaru projektu planu znajdują się wyłącznie tereny i budynki usługowe. Blżej ul. St. Przybyszewskiego położony jest zabytkowy kompleks zabudowań Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Święcickiego, który obecnie stanowi własność Uniwersytetu Medycznego. Kompleks składa się z kilku budynków – wieloskrzydłowego gmachu głównego, dwu mniejszych gmachów, położonych na północ od budynku głównego, oraz mniejszych budynków, w południowej części terenu szpitala. W budynkach mieszczą się bloki szpitalne, usługi medyczne, dydaktyczne i specjalistyczne przychodnie zdrowia.

Obszar położony pomiędzy terenem Szpitala Klinicznego nr 2 a terenami mieszkaniowymi przy ul. Zakręt zainwestowany jest bardziej ekstensywnie. W jego północnej części – przy ul. Marceińskiej – zlokalizowane są zabudowania Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecnictwa. Natomiast poniżej tych obiektów znajduje się duży miejski teren, na którym zlokalizowane są budynki barakowe, użytkowane obecnie przez różne organizacje społeczne i kościoły, np.: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Iskra”, Teatr Strefa Ciszy, czy też Kościół Chrześcijan Baptystów i Kościół Zielonoświątkowców.

W związku z aktualnym zagospodarowaniem terenów jw. należy stwierdzić, że na prawie całym obszarze projektu planu występują obecnie tereny, które na podstawie ustawy *Prawo ochrony środowiska*¹⁰ oraz rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹¹ (m.in. dla hałasu lotniczego), jak również rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹² (m.in. dla hałasu samochodowego i tramwajowego) – podlegają ochronie przed hałasem w środowisku zewnętrznym. Dopuszczalny maksymalny równoważny poziom hałasu komunikacyjnego samochodowego (i tramwajowego) wynosił dotąd (na podstawie rozporządzenia z 2007 r.¹³) m.in. dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenów szpitali w miastach – $L_{Aeq D/N}^* = 55/50$ dB, odpowiednio dla całej pory dziennej i pory nocnej, natomiast maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom tego hałasu wynosił dla takich terenów $L_{DWN}^* = 55$ dB i $L_N^* = 50$ dB – odpowiednio w porze dzieńno-wieczorno-nocnej i porze nocnej, a dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej – kryteria te kształtowały się odpowiednio na poziomach: $L_{Aeq D/N}^* = 60/50$ dB oraz $L_{DWN}^* = 60$ dB i $L_N^* = 50$ dB. Obecnie obowiązujące (na podstawie rozporządzenia z 2012 r.¹²) dopuszczalne wymagane standardy akustyczne w środowisku są słabsze i wynoszą odpowiednio: m.in. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i terenów szpitali w miastach – $L_{Aeq D/N}^* = 61/56$ dB oraz $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB, natomiast dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz terenów mieszkaniowo-usługowych – $L_{Aeq D/N}^* = 65/56$ dB oraz $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB.

Na podstawie dostępnych informacji o środowisku w dziedzinie akustyki – z 2007 r., określono aktualne skażenie hałasem komunikacyjnym terenów objętych granicami projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu – w rejonie ulic: St. Przybyszewskiego i Grunwaldzkiej oraz Marceińskiej.

Z informacji uzyskanych z *Mapy akustycznej miasta Poznania ...*¹⁴ – odniesionych do przepisów rozporządzenia z 2007 r. – wynika, że na obszar planu oddziałuje hałas komunikacyjny samochodowy, co ilustrują załączniki 4 i 5, odpowiednio dla pory dzieńno-wieczorno-nocnej L_{DWN} oraz pory nocnej L_N . Zasięg oddziaływania hałasu samochodowego obejmuje zabudowę terenu Szpitala Klinicznego nr 2, zlokalizowaną wzdłuż ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej oraz zabudowę mieszkaniową jednorodziną, ale także zabudowę wielorodziną – rozmieszczone bezpośrednio wzdłuż ul. Grunwaldzkiej i ul. Marceińskiej. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana poza pierwszym pasem zabudowy, a więc nie bezpośrednio przy tych ulicach, ma w większości zapewnione korzystne warunki akustyczne w środowisku, wymagane rozporządzeniem z 2007 r. Tym bardziej standardy akustyczne w środowisku są spełnione na podstawie nowego rozporządzenia, które weszło w życie w dniu 23 października 2012 r.

¹⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 – tekst jednolity, ze zmianami)

¹¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826)

¹² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109)

¹³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826)

¹⁴ *Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap I: Mapa akustyczna m. Poznania (2007)*, Centrum Badań Akustycznych, Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. U. Woj. Wlkp. z dnia 24 listopada 2008 r., Nr 200, poz. 3281)

Ponadto, obszar planu skażony jest hałasem tramwajowym z ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej, co ilustrują załączniki 6 i 7, odpowiednio dla pory dzień-nocno-nocnej L_{DWN} i pory nocnej L_N . Zagrożenie hałasem tramwajowym jest porównywalne z oddziaływaniem hałasu samochodowego. Oznacza to, że rzeczywiste poziomy hałasu komunikacyjnego, czyli samochodowego i tramwajowego jednocześnie, odczytane z załączników 4-7, są o ok. 2-3 dB wyższe a zasięgi oddziaływania odpowiednio większe.

W związku ze zmianą przepisów w 2012 r., dopuszczalne poziomy hałasu samochodowego i tramwajowego są wyższe niż dotąd. Na podstawie danych z *Mapy akustycznej miasta Poznania*, z 2007 r.¹⁴, dopuszczalne obecnie poziomy hałasu komunikacyjnego osiągalne są w przybliżeniu w zabudowie położonej bezpośrednio wzdłuż ruchliwych ulic, czyli ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej, ale także wzdłuż ul. Marcelińskiej. Oznacza to, że wymagane standardy akustyczne w środowisku będą spełnione także na granicach tych terenów zabudowy, bezpośrednio przy ulicach.

Brak jest aktualnych – z roku 2012 – informacji o zasięgach oddziaływania tych rodzajów hałasu komunikacyjnego. Zasięgi te będą przedmiotem kolejnej mapy akustycznej, która jest właśnie opracowywana.

Ponadto, przyjmuje się, że wewnątrz obszaru projektu planu w zasadzie nie występują obecnie źródła zagrożeń akustycznych – komunikacyjnych i przemysłowych, poza przejazdami samochodów osobowych mieszkańców, oraz nie są zlokalizowane obiekty i działalność będąca źródłem hałasu w środowisku zewnętrznym, chociaż mogą występować takie zakłócenia na zapleczach obiektów usługowych, rozmieszczonych głównie wzdłuż analizowanych ulic.

Zasięg hałasu lotniczego, określony na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania*¹⁵, czyli pomiarów akustycznych wykonanych przed końcem 2007 r., nie obejmował obszaru projektu planu izolacją $L_{DWN}^* = 55$ dB, istotną m.in. dla terenów szpitali w miastach, oraz izolacją $L_{DWN}^* = 60$ dB, istotną m.in. dla terenów zabudowy mieszkaniowej. Powyższe badania hałasu lotniczego nie wykazywały emisji w porze nocnej, a więc nie ilustrowały zasięgów oddziaływania tego hałasu odpowiednio dla kryteriów: $L_N^* = 45$ dB (m.in. dla terenów szpitali w miastach) oraz $L_N^* = 50$ dB (dla terenów zabudowy mieszkaniowej). Kryteria wyrażone przez długookresowe wskaźniki oceny hałasu lotniczego L_{DWN}^* i L_N^* , podobnie jak maksymalne dopuszczalne równoważne poziomy hałasu lotniczego – wyrażone odpowiednio przez $L_{AeqD}^* = 55$ dB i 60 dB oraz $L_{AeqN}^* = 45$ dB i 50 dB, dla pory dziennej i nocnej (dla terenów szpitali w miastach i terenów zabudowy mieszkaniowej) – ustalone na podstawie rozporządzenia z 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹⁶ – obowiązują nadal, bowiem rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹⁷ nie dotyczy zmian kryteriów dla hałasu lotniczego.

W styczniu 2012 r. uchwalono dla lotniska Poznań-Ławica utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania¹⁸. W obszarze tym wyodrębniono dwie strefy: zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, stanowiąca izolację równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{AeqD} = 55$ dB – pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych (której odpowiada też izolacja $L_{AeqN} = 45$ dB dla pory nocnej od takich zdarzeń), a równocześnie stanowiąca izolację równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{AeqD} = 45$ dB oraz dla pory nocy $L_{AeqN} = 40$ dB – pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska, a od wewnątrz – linia będąca jednocześnie granicą zewnętrzną strefy wewnętrznej, stanowiąca izolację równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{AeqD} = 60$ dB oraz dla pory nocy $L_{AeqN} = 50$ dB – pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, a równocześnie stanowiąca izolację równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{AeqD} = 55$ dB oraz dla pory nocy $L_{AeqN} = 45$ dB – pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. Granicę wewnętrzną strefy wewnętrznej stanowi granica terenu lotniska.

Zewnętrzna granica obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica, czyli izolacja $L_{AeqD} = 55$ dB, obejmuje jedynie niewielki fragment w północno-zachodniej części obszaru projektu planu, co ilustruje załącznik 8. W strefie zewnętrznej – w obszarze projektu planu znajduje się budynek wielorodzinny, kilka budynków mieszkaniowo-usługowych i budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Istniejące zagospodarowanie terenów w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego

¹⁵ jw.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826)

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109)

¹⁸ Uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r., poz. 961)

użytkowania lotniska Poznań-Ławica nie koliduje zatem z jego ustaleniami, które nie zakazują występowania takiego rodzaju zabudowy w tej strefie.

Hałas kolejowy, z uwagi na znaczne oddalenie tras linii kolejowych od granic projektu planu, nie oddziałuje na przedmiotowy obszar.

Podsumowując należy stwierdzić, że w stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku w obszarze projektu planu są korzystne – wewnątrz obszaru planu. Zabudowa mieszkaniowa rozmieszczona głównie wzdłuż ul. Grunwaldzkiej znajduje się pod wpływem ponadnormatywnego hałasu samochodowego i tramwajowego, podobnie jak zabudowania Szpitala Klinicznego nr 2 są pod wpływem oddziaływania ruchu samochodowego i tramwajowego z ul. St. Przybyszewskiego oraz ul. Grunwaldzkiej.

Niewielka część terenów w granicach opracowania planu znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania wyznaczonego dla lotniska Poznań-Ławica, a więc w obszarze oddziaływania hałasu lotniczego, chociaż nie oznacza to przekroczeń standardów akustycznych w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej.

2.12. Jakość wód

Na obszarze projektu planu nie występują wody powierzchniowe, w związku z tym informacje dotyczące jakości wód dotyczyć będą wyłącznie jakości wód podziemnych.

Miasto Poznań położone jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 62, a badaniem ich jakości zajmuje się Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie.

W roku 2012 ocena jakości wód podziemnych została wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. Badania przeprowadzono w ramach monitoringu diagnostycznego i objęto nimi 73 punkty pomiarowe. Żaden z punktów pomiarowych nie był położony w granicy miasta Poznania. Zakres badań obejmował wskaźniki ogólne takie jak: odczyn, temperatura, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny oraz wskaźniki nieorganiczne: amoniak, antymon, arsen, azotany, azotyiny, bor, bar, beryl, chlorki, chrom, cyjanki, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, molibden, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, tytan, wapń, wodorowęglany, fenole, żelazo.

Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto dane zebrane dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego (16 punktów¹⁹). W punktach tych stwierdzono występowanie wód podziemnych o zróżnicowanej jakości. Wody dobrej jakości odnotowano w miejscowości Głębocek, gm. Murowana Goślina (nr 2566). Zadawalającą jakość wód stwierdzono w obrębie punktów zlokalizowanych w miejscowości Czachurki, gm. Pobiedziska (nr 1, 2, 3), Borówiec (nr 5, 6), Biskupice (nr 1258), Kalwy, gm. Buk (nr 1278), Buk (nr 1279), Pobiedziska (nr 1280), Czerlejtko, gm. Kostrzyn (nr 2549), Kamionki (nr 2563), Gruszczyn (nr 2564) i Mosina (nr 2615). Wody o niezadawalającej i złej jakości stwierdzono w punktach pomiarowych zlokalizowanych w Borówcu (odpowiednio nr 4 i 1224).

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu nie występują zasoby przyrodnicze, objęte prawną formą ochroną przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Środowisko przyrodnicze i krajobraz omawianego obszaru całkowicie zostały zantropizowane w wyniku rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej, terenów komunikacyjnych, a także sieci infrastruktury technicznej.

Niewielki, północno-zachodni fragment omawianego obszaru projektu planu zlokalizowany jest w zasięgu strefy zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu, co ilustruje załącznik 8. Na obszarze tym obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wynikające z wyznaczenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu, zgodnie z uchwałą Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa

¹⁹ Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 r./wg. badań PIG/ - <http://www.poznan.wios.gov.pl>

Wielkopolskiego, z dnia 30 stycznia 2012 r.²⁰, chociaż nie dotyczą one aktualnego użytkowania terenów jako terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, o czym mowa jest w rozdz. 2.11.

Ponadto, zabudowa mieszkaniowa – zlokalizowana bezpośrednio wzdłuż ul. Grunwaldzkiej, a również częściowo wzdłuż ul. Marcelesińskiej – znajduje się pod wpływem oddziaływania hałasu samochodowego. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego ilustrują zamieszczone załączniki 4 i 5, odpowiednio dla pory dzień-noc i pory nocnej.

Obszar projektu planu znajduje się również pod wpływem oddziaływania hałasu tramwajowego z ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej, co ilustrują załączniki nr 6 i 7. Oznacza to, że w rzeczywistości poziomy hałasu komunikacyjnego – samochodowego i tramwajowego jednocześnie – są wyższe o ok. 2-3 dB niż poziomy hałasu odczytane kolejno z załączników 4-7, a zasięgi oddziaływania odpowiednio większe.

Utrudnieniem istotnym z punktu widzenia ochrony przyrody są sieci uzbrojenia, w tym magistrala ciepłownicza biegnąca przez północną część analizowanego obszaru oraz kolektor kanalizacji deszczowej zlokalizowany w ul. Rycerskiej i ul. Grunwaldzkiej. Wymagane przez gestorów sieci pasy robocze terenu – tzw. strefy ochronne (konieczne do pracy maszyn układających i naprawiających sieci), powodują ograniczenia polegające na zakazach lub ograniczeniu lokalizacji nad sieciami np.: zabudowy, trwałych form zagospodarowania oraz nasadzeń drzew i krzewów.

Kolejnym zagadnieniem, jakie należy zawsze uwzględnić przy projektowaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę jest ich zabezpieczenie przed nadmiernym uszczelnianiem powierzchni ziemi i degradacją gleby. Jest to szczególnie istotne dla przeciwdziałania pogorszeniu warunków do rozwoju roślinności, zaburzeniu obiegu wód w środowisku oraz ograniczeniu odnawialności zasobów wodnych na skutek zbyt intensywnego uszczelniania powierzchni ziemi i przyspieszenia odprowadzania wód za pośrednictwem sieci kanalizacyjnych.

Wyżej wymienione problemy dotyczą zwłaszcza terenów dotąd niezabudowanych, bądź też zabudowanych w sposób substandardowy, które w przyszłości podlegać będą znacznym przekształceniom funkcjonalno-przestrzennym. Tego typu terenów w granicach projektu mpzp jest niewiele. Jest to teren jednej niezabudowanej dotąd działki przy ul. F. Skarbka oraz teren, na którym obecnie znajduje się zabudowa barakowa. Na pozostałych terenach projekt planu powinien zabezpieczyć potrzeby hydrologiczne istniejącej zieleni urządzonej, by nie doszło do zubożenia środowiska, w szczególności w otoczeniu sąsiadującej z planem pomnikowej alei, które mogłoby spowodować jej powolne zamieranie, a także w obrębie przydomowych ogrodów z bogatą zielenią urządzoną.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Obecnie na analizowanym obszarze nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Potrzeba wykonania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu wynika ze stanowiska Komisji Polityki Przestrzennej Rady Miasta Poznania z dnia 28 października 2009 r., podjętego na skutek wniosku Rady Osiedla St. Przybyszewskiego i jest związana z sygnałami od mieszkańców o zagrożeniach naruszenia ładu przestrzennego poprzez możliwość wydawania decyzji administracyjnych, umożliwiających lokalizację inwestycji niezgodnych z charakterem dotychczasowej zabudowy.

Obszar objęty niniejszą uchwałą wymaga ustalenia przeznaczenia terenów określonych liniami rozgraniczającymi pod poszczególne funkcje, określenia charakteru zabudowy oraz szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów. Na obszarze cennym kulturowo należy dążyć do zachowania zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego, linii zabudowy, chronić zieleń towarzyszącą zabudowie i formy brył wartościowych budynków oraz kompozycję ich elewacji. Uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowego obszaru zagwarantuje utrzymanie ładu przestrzennego oraz zachowanie wyjątkowego charakteru zabytkowego osiedla.

²⁰ Uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. 2012 r. poz. 961).

4.2. Ustalenia projektu planu

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy ustalające: przeznaczenie poszczególnych terenów, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, zasady szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej, a także szczegółowe parametry i wskaźniki zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów znajdujących się w granicach obszaru opracowania w projekcie planu ustalono:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – oznaczone symbolami **1-5MN**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej – oznaczone symbolami **1-8MN/U**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – oznaczone symbolami **1-2MW**,
- tereny zabudowy usługowej – oznaczone symbolami **1-2U**,
- teren zabudowy usługowej – sakralnej – oznaczony symbolem **UK**,
- teren zabudowy usługowej – usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego – oznaczony symbolem **UZ/UN**,
- tereny komunikacji – dróg publicznych – oznaczone symbolami: **KD-G, KD-L, 1-4KD-D**,
- tereny komunikacji – dróg wewnętrznych – oznaczone symbolami: **1-2KDW**,
- tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyki – oznaczone symbolami **1-2E**.

Analizowany projekt planu zachowuje dotychczasowy charakter przedmiotowego obszaru, zachowując jednocześnie strukturę użytkową większości terenów znajdujących się w jego granicach. Docelowo (podobnie jak w chwili obecnej) na omawianym obszarze dominować będzie funkcja mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa, której towarzyszyć będą stosunkowo nieliczne tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Jak wspomniano powyżej, w strukturze funkcjonalnej obszaru objętego projektem planu dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (**MN**). Dla terenów tych projekt mpzp ustala lokalizację na działce budowlanej jednego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, przy czym w przypadku terenów **2-5MN** ustala lokalizację budynku wolno stojącego, a w przypadku terenu **1MN** budynku wolno stojącego lub w zabudowie bliźniaczej. Zgodnie z ustaleniami, na działce budowlanej dopuszcza się także lokalizację jednego budynku garażowego lub gospodarczego wolno stojącego lub położonego bezpośrednio przy granicy z sąsiednią działką budowlaną jako obiektu zblokowanego i przylegającego na całej długości do sąsiedniego budynku garażowego albo gospodarczego, z wyjątkiem terenu **4MN**. Ponadto, projekt dopuszcza zachowanie (bez prawa rozbudowy i nadbudowy) – istniejących na terenach **MN** – budynków wielorodzinnych oraz istniejących budynków poza wyznaczonymi liniami zabudowy w strefie ogrodów wskazanej na rysunku planu. Zachowanie obiektów z prawem rozbudowy i nadbudowy dopuszczono jedynie w przypadku istniejących budynków bliźniaczych (zgodnie z ustaleniami planu).

Znaczny obszar analizowanego terenu, bo prawie połowę, zajmuje teren zabudowy usługowej – usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego (**UZ/UN**), rozciągający się od wschodniej granicy projektu planu, aż do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanej przy ul. Zakręt. Projekt planu zakłada zachowanie kompleksu zabudowy Szpitala Klinicznego nr 2, Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne w części obecnie zabudowanej obiektami barakowymi. Dla ww. terenu ustalono zagospodarowanie w formie kompleksu zabudowy, spójnego pod względem powiązań funkcjonalnych oraz wykształcenie nieogrodzonej przestrzeni, z obiektami małej architektury i zielenią. Ponadto, ustalono lokalizację strefy zieleni wysokiej, strefy parku (zgodnie z rysunkiem planu) oraz zachowanie istniejącego budynku zlokalizowanego w strefie parku poza wyznaczonymi liniami zabudowy bez możliwości rozbudowy i przebudowy. Dopuszczono natomiast lokalizację budynków towarzyszących, związanych z przeznaczeniem terenu, dróg wewnętrznych, stacji transformatorowych oraz wielokondygnacyjnego budynku garażowego.

W analizowanym projekcie planu wyznaczono również osiem terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej (**MN/U**), zlokalizowanych bezpośrednio przy ul. Marcelińskiej, ul. Grunwaldzkiej, ul. Rycerskiej oraz ul. P. Włodkowica. Dla terenów tych projekt mpzp ustala lokalizację budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalno-usługowych lub usługowych, lokalizowanych zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu jako wolno stojące lub w układzie bliźniaczym na terenach **4,5,6MN/U**. Podobnie jak w przypadku terenów **MN**, na terenach **MN/U** ustalono lokalizację na działce budowlanej nie więcej niż jednego budynku. Dopuszczono także realizację jednego budynku garażowego lub gospodarczego wolno stojącego lub położonego bezpośrednio przy granicy z sąsiednią działką budowlaną jako obiektu zblokowanego i przylegającego na całej długości do sąsiedniego budynku garażowego albo gospodarczego. Na wszystkich terenach **MN/U** projekt mpzp wprowadza zakaz lokalizacji stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych. Dopuszcza natomiast zachowanie istniejących budynków wielorodzinnych z możliwością rozbudowy i nadbudowy, zgodnie z pozostałymi ustaleniami projektu planu.

W granicach przedmiotowego projektu planu wyznaczono także dwa tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (**MW**). Pierwszy z nich, oznaczony jako **1MW**, znajduje się u zbiegu ulic Marcelińskiej i P. Włodkowica, natomiast drugi (**2MW**) zlokalizowany jest pomiędzy ul. Rycerską a ul. Grunwaldzką. Na terenach tych ustalono lokalizację w otoczeniu budynków mieszkalnych urządzeń rekreacyjno-sportowych lub placów zabaw.

Uzupełnienie terenów zabudowy wskazanych w omawianym projekcie planu stanowią tereny zabudowy usługowej **1-2U** oraz teren zabudowy usługowej – sakralnej (**UK**). Dla terenów zabudowy usługowej (**U**) projekt mpzp ustala zakaz lokalizacji stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych, natomiast w przypadku terenu **1U** uniemożliwia lokalizację dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych, nadziemnych budynków garażowych. W przypadku terenu zabudowy usługowej – sakralnej (**UK**), projekt mpzp ustala lokalizację kościoła, zgodnie z linią zabudowy, wyznaczoną na rysunku planu.

Należy również wspomnieć, iż zapisy projektu planu dopuszczają w przypadku terenów **MN, MN/U, UZ/UN, MW, U** możliwość przekroczenia wskazanych na rysunku planu linii zabudowy przez elementy budynku takie jak: okapy, gzymsy, balkony, tarasy, wykusze, ganki wejściowe, wiatrołapy, schody i pochylne zewnętrzne – nie więcej niż o 1,5 m, z zastrzeżeniem, iż elementy te nie mogą wykraczać poza linie rozgraniczające terenów.

W granicach obszaru objętego projektem mpzp, poza wyszczególnionymi powyżej terenami, wyznaczono również tereny infrastruktury technicznej elektroenergetyki (**E**) oraz tereny komunikacji dróg publicznych (**KD-G, KD-L, KD-D**) oraz tereny dróg wewnętrznych (**KDW**). Tereny komunikacji dróg publicznych zostały wyznaczone w oparciu o sieć istniejących szlaków komunikacyjnych. Dla terenów **E** ustalono lokalizację stacji transformatorowych wolno stojących o wysokości nie większej niż 4 m i dowolnych dachach. Maksymalna powierzchnia zabudowy na tych terenach nie może przekraczać 50% ich powierzchni, a udział powierzchni biologicznie czynnej musi wynosić minimum 20% powierzchni terenu.

Dla wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę projekt mpzp określa dostęp do dróg publicznych oraz normatyw parkingowy, uwzględniający wymagane miejsca postojowe dla samochodów osobowych i rowerów. Dodatkowo, dla obsługi zabudowy usługowej ustala zapewnienie miejsc do przeładunku towarów, zlokalizowanych poza stanowiskami postojowymi dla samochodów osobowych i rowerów. W odniesieniu do poszczególnych terenów dopuszcza także lokalizację stacji transformatorowych (na terenie **UZ/UN**), dróg wewnętrznych (na terenach **1U, UZ/UN**), a także wielokondygnacyjnego budynku garażowego (na terenie **UZ/UN**).

Dla wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę projekt planu wprowadza szczegółowe ustalenia w zakresie wymaganych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania poszczególnych terenów, w tym: maksymalnej powierzchni zabudowy działek budowlanych, minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, jaka musi zostać zachowana w obrębie poszczególnych działek lub terenów, minimalnej powierzchni nowo wydzielanych działek budowlanych, a także maksymalnej wysokości obiektów budowlanych i kształtu połaci dachowych. W tym zakresie omawiany projekt mpzp ustala:

- maksymalną powierzchnię zabudowy:
  - na terenach **MN** – nie większą niż 30% działki budowlanej, w przypadku zabudowy wolno stojącej, jednak nie większą niż 250 m² dla budynków mieszkalnych, oraz 40% działki budowlanej, w przypadku zabudowy bliźniaczej, jednak nie większą niż 150 m² dla budynków mieszkalnych,
  - na terenach **MN** – w przypadku budynku gospodarczego lub garażowego nie większą niż 40 m²,

- na terenach **1,2,3,6MN/U** – nie większą niż 30% działki budowlanej,
- na terenach **4MN/U** i **5MN/U** powierzchnię zabudowy, z zastrzeżeniem § 6 pkt 3, nie większą niż 30% powierzchni działki budowlanej, jednak dla budynków, o których mowa w pkt 1, nie większą niż:
  - a) 220 m² w przypadku zabudowy wolno stojącej,
  - b) 125 m² w przypadku zabudowy bliźniaczej;
- na terenach **7MN/U** i **8MN/U** powierzchnię zabudowy, z zastrzeżeniem § 6 pkt 3, nie większą niż 30% powierzchni działki budowlanej, jednak dla budynków, o których mowa w pkt 1, nie większą niż 250 m²;
- na terenach **MN/U** – w przypadku budynku gospodarczego lub garażowego nie większą niż 40 m²,
- na terenie **1MW** – nie większą niż 55% powierzchni działki budowlanej,
- na terenie **2MW** – nie większą niż 25% powierzchni działki budowlanej,
- na terenach **U** – nie większą niż 35% powierzchni działki budowlanej,
- na terenie **UK** – nie większą niż 20% powierzchni działki budowlanej,
- na terenie **UZ/UN** – nie większą niż 40% powierzchni działki budowlanej,
- na terenach **E** – nie większą niż 50% powierzchni działki budowlanej;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej:
  - na terenach **MN** – nie mniejszy niż 40% działki budowlanej, w przypadku zabudowy wolno stojącej oraz 30% działki budowlanej, w przypadku zabudowy bliźniaczej,
  - na terenach **MN/U** – nie mniejszy niż 30% działki budowlanej,
  - na terenie **1MW** – nie mniejszy niż 10% powierzchni działki budowlanej,
  - na terenie **2MW** – nie mniejszy niż 20% powierzchni działki budowlanej,
  - na terenach **U** – nie mniejszy niż 20% powierzchni działki budowlanej,
  - na terenie **UK** – nie mniejszy niż 10% powierzchni działki budowlanej,
  - na terenie **UZ/UN** – nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej,
  - na terenach **E** – nie mniejszy niż 20% powierzchni działki budowlanej;
- minimalną powierzchnię nowych działek budowlanych: (z wyłączeniem działek pod lokalizację infrastruktury technicznej i dróg wewnętrznych na terenach **MW, U, UK, UZ/UN**):
  - w przypadku terenów **MN** – nie mniej niż 1000 m² dla działek przeznaczonych pod zabudowę wolno stojącą, 500 m² dla działek przeznaczonych pod zabudowę bliźniaczą,
  - w przypadku terenów **MN/U** – nie mniej niż 1000 m² dla działek przeznaczonych pod zabudowę wolno stojącą, 450 m² dla działek przeznaczonych pod zabudowę bliźniaczą,
  - w przypadku terenów **MW** – nie mniej niż 1600 m²,
  - w przypadku terenu **1U** – nie mniej niż 1000 m²,
  - w przypadku terenu **2U** – nie mniej niż 800 m²,
  - w przypadku terenu **UK** – nie mniej niż 700 m²,
  - w przypadku terenu **UZ/UN** – nie mniej niż 5000 m²,
  - 50 m² pod stacją transformatorową na terenach **MW, UZ/UN**;
- maksymalną wysokość budynków:
  - na terenach **MN** – dla budynku mieszkalnego z dachem płaskim nie większa niż 10,5 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne, dla budynku mieszkalnego z dachem stromym nie większa niż 12,0 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne dla budynków garażowych lub gospodarczych – 3,5 m z dachem płaskim lub 5,5 m z dachem stromym,
  - na terenach **MN/U** – dla budynku mieszkalnego, mieszkalno-usługowego lub usługowego z dachem płaskim nie większa niż 10,5 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne, dla budynku mieszkalnego z dachem stromym nie większa niż 12,0 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne dla budynków garażowych lub gospodarczych – 3,5 m z dachem płaskim lub 5,5 m z dachem stromym,
  - na terenach **MW** – 12,0 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
  - na terenach **U** – dla budynku usługowego z dachem płaskim nie większa niż 10,5 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne, dla budynku usługowego z dachem stromym nie większa niż 12,0 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne dla budynków garażowych lub gospodarczych – 3,5 m z dachem płaskim lub 5,5 m z dachem stromym,
  - na terenie **UK** – 10 m,
  - na terenie **UZ/UN** – 20 m;
- dachy:
  - na terenach **MN, MN/U, U** – płaskie lub strome (z nakazem zachowania kształtu połączeń dachowych dla budynków chronionych planem),

- na terenach **MW** – strome,
- na terenie **UK**– dowolne,
- na terenie **UZ/UN**– dowolne (z nakazem zachowania kształtu połączeń dachowych dla budynków chronionych planem).

W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są ustalenia w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym jego poszczególnych komponentów, a także w zakresie ochrony przyrody. W tym zakresie w projekcie planu ustalono:

a. w zakresie ochrony i kształtowania zieleni:

- ochronę istniejącej zieleni, a w szczególności zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, wymóg jej przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń na danym terenie (z uwzględnieniem szczegółowych zapisów dla terenów komunikacji),
- zachowanie na terenach komunikacji istniejących drzew, z zastrzeżeniem, że przy przebudowie układu drogowego dopuszcza się wycięcie lub przesadzenie drzew kolidujących z tą inwestycją,
- dopuszczenie na terenach komunikacji nowych nasadzeń w pasie drogowym, pod warunkiem, że nie koliduje to z parametrami drogi i infrastrukturą techniczną,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;

b. w zakresie ochrony wód:

- zaopatrzenie w wodę pitną z sieci wodociągowej,
- odprowadzanie ścieków bytowych i przemysłowych do sieci kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej,
- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z terenów komunikacji do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej,
- dopuszczenie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na pozostałych terenach w granicach działki lub odprowadzanie ich do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej;

c. w zakresie ochrony powietrza:

- w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy;

d. w zakresie gospodarki odpadami:

- dopuszczenie zagospodarowania mas ziemnych w obrębie działki budowlanej lub terenu, a dla terenów komunikacji w obrębie terenów komunikacji;

e. w zakresie ochrony przed hałasem:

- uzyskanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
  - dla terenów **MN**, jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
  - dla terenów **MN/U**, jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
  - dla terenów **MW**, jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
  - w przypadku lokalizacji żłobków, przedszkoli i szkół, jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
  - w przypadku lokalizacji domów opieki społecznej, jak dla terenów domów opieki społecznej,
  - w przypadku lokalizacji szpitali, jak dla terenów szpitali w miastach;
- stosowanie zasad akustyki budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, zlokalizowanych w obszarach ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego.

Ochronie przed ponadnormatywnym hałasem samochodowym służyć będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów układu komunikacyjnego, w tym rozwiązań przeciwhałasowych.

Dla poprawy walorów krajobrazowych i wizualnych analizowanego obszaru istotną będzie realizacja zapisów projektu mpzp w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. W tym zakresie szczególnie ważne będzie realizowanie ustaleń obejmujących zakaz lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń, takich jak: tymczasowe obiekty budowlane, nowe napowietrzne sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem trakcji tramwajowej), ogrodzenia pełne i z betonowych elementów prefabrykowanych, urządzenia reklamowe (z wyjątkiem zlokalizowanych w wiatkach przystankowych na terenach komunikacji) oraz szyldy wolno stojące lub umieszczane na budynkach, które mogłyby przesłaniać detale wystroju architektonicznego (takie jak: obramowania portali i okiem, balustrady, gzymsy i zwieńczenia), garaży nadziemnych, z wyjątkiem terenów **MN**, **MN/U**, **UZ/UN** i **U**, stanowisk postojowych w strefach ogrodów oraz w strefie parku. Projekt planu zakazuje także stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych w strefach ogrodów oraz w strefie parku. Dopuszczona

została natomiast możliwość lokalizacji m.in. obiektów małej architektury, tablic informacyjnych, wiat przystankowych na przystankach komunikacji zbiorowej, kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe, parkingów naziemnych wyłącznie jako parkingów w zieleni, kondygnacji podziemnych, dojść i dojazdów, urządzeń budowlanych (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń planu).

Z uwagi na obecność w granicach analizowanego obszaru obiektów cennych kulturowo, projekt planu wprowadza niezbędne ustalenia również w tym zakresie. Ustala ochronę budynków chronionych planem (wskazanych na rysunku planu) poprzez zachowanie kształtu połączeń dachowych, detali architektonicznych elewacji, charakterystycznych otworów okiennych i drzwiowych, a także charakterystycznych podziałów elewacji. Ponadto, projekt mpzp ustala także ochronę zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania – Ostroróg, wraz z układem ulic, zabudowy oraz strefami ogrodów, zgodnie z pozostałymi ustaleniami, a także ochronę zespołu budynków Szpitala – Kliniki im. H. Świącickiego, (wskazanego szrafem na rysunku planu).

W przedmiotowym projekcie planu ustalono również obowiązek uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej (w tym wskazanych na rysunku planu magistrali ciepłowniczej i kolektora kanalizacji deszczowej) oraz ograniczeń wynikających z obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w strefie zewnętrznej, wskazanej na rysunku planu. W przypadku sieci infrastruktury technicznej ograniczenia te, zgodnie z wnioskami gestorów, polegają na ograniczeniu zabudowy i innych trwałych form zagospodarowania bezpośrednio nad sieciami cieplnymi oraz w pasie roboczym o wymaganej szerokości, zależnej od średnicy uzbrojenia. W przypadku obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica, informacje w zakresie ograniczeń w zagospodarowaniu zawarte są w rozdziale 3 prognozy.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu zgodności ustaleń planu miejscowego z ustaleniami studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*²¹ (dalej określanym jako *Studium*), obszar projektu planu dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu położony jest w podstrefie **E2** OGRODY, GRUNWALD, GÓRCZYN, WILDA. W granicach projektu mpzp *Studium* wyznacza tereny o następującym przeznaczeniu:

- **U1sw** – przeznaczony pod zabudowę teren zabudowy średniowysokiej o funkcji usługowej,
- **M2n** – przeznaczony pod zabudowę teren zabudowy niskiej, mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, dla którego utrzymuje się istniejące funkcje ogólnomiejskie.

Studium na fragmencie terenu **U1sw**, objętym projektem planu, wskazuje obszar rozmieszczenia inwestycji celu publicznego ponadlokalnego – dla Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego przy ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej. Wskazano również ulicę Grunwaldzką, która stanowi element podstawowego układu komunikacyjnego, oznaczony symbolem **KG.09.3+kt.23.3** – drogę klasy głównej z istniejącym torowiskiem tramwajowym. Dla ul. Grunwaldzkiej przedstawiono przebieg drogi rowerowej I kategorii. Droga rowerowa w ul. Grunwaldzkiej nie została jeszcze zrealizowana, zatem zgodnie z ww. ustaleniami uwzględniono ją w ustaleniach projektu planu jako orientacyjną lokalizację ścieżek rowerowych.

Na terenie projektu mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu wskazano obszar cenny kulturowo. Jest to fragment zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania – Ostroróg, wpisany do rejestru zabytków decyzją nr A239. Zgodnie ze *Studium* w granicach zabytkowego zespołu należy:

- zachować historyczne linie zabudowy ulic i placów, jeżeli nie koliduje to z przyjętymi rozwiązaniami komunikacyjnymi,
- uzupełnić zabudowę w ciągach ulicznych i na obrzeżach kwartałów,
- na terenach zabudowy rozproszonej typu willowego chronić zieleń towarzyszącą zabudowie poprzez nieprzekształcanie jej na inne cele,
- w zabudowie wielorodzinnej dążyć do zachowania tzw. przedogródków, czyli powierzchni usytuowanych pomiędzy liniami rozgraniczającymi ulic a elewacjami budynków,

²¹ Uchwała Nr XXXI/299/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 18 stycznia 2008 r

- chronić pierwotne rozwiązania architektoniczne budynków historycznych w zakresie gabarytów i form oraz kompozycji elewacji i detali architektonicznych,
- dostosować wizualnie nową zabudowę do zabudowy historycznej i historycznego kontekstu przestrzennego oraz harmonijnie wpisać się w zastany układ, z zachowaniem charakteru i skali zabudowy.

Generalnie, zgodnie z zapisami dla podstrefy **E2**, w przygotowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy dążyć do porządkowania funkcji, w celu zapewnienia ich wzajemnej bezkolizyjności. Na terenach mieszkaniowych należy dążyć do poprawy standardu zamieszkiwania między innymi przez:

- zachowanie jednorodności funkcji,
- utrzymanie i powiększanie terenów przestrzeni służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców (w tym zieleni ogólnodostępnej),
- zachowanie zieleni osiedlowej,
- dążenie do wyeliminowania zabudowy substandardowej, przekształcając ją na zabudowę obowiązującą na danym terenie.

Studium na terenach mieszkaniowych zakazuje lokalizacji funkcji uciążliwych, w tym generujących zwiększony ruch samochodowy. *Studium* ustala, że wzdłuż ulic klasy: **Z, G, GP** należy dążyć do wytworzenia pasów zieleni izolacyjnej, ewentualnie dopuszcza się lokalizację usług ogólnomiejskich w formie pierzei zabudowy izolującej (pod warunkiem zapewnionej prawidłowej dostępności komunikacyjnej).

Projekt planu uwzględni zawarte w *Studium* zasady ogólne kształtowania zabudowy dla terenów **U1sw** i **M2n** (w kierunkach zmian w strukturze przestrzennej, w zakresie kształtowania ładu przestrzennego). Zgodnie z tymi zasadami na terenie **M2n** zabudowę należy kształtować zgodnie z gabarytami i charakterem zabudowy przeważającej w danym zespole. Należy utrzymać i uzupełniać zespoły zabudowy mieszkaniowej wolno stojącej o charakterze willowym w rejonie ulicy Ostroroga. Działania inwestycyjne prowadzone na działkach niezabudowanych muszą być zgodne z zasadami kontekstu architektoniczno-urbanistycznego i nawiązywać w szczególności do gabarytów, rodzajów dachów, linii zabudowy itp. Obowiązuje zasada nawiązania do charakteru przeważającej zabudowy w danym zespole urbanistycznym, w drugiej kolejności do bezpośredniego sąsiedztwa. W *Studium*, znalazły się również ustalenia w zakresie: czytelnej struktury przestrzennej dla poszczególnych zespołów urbanistycznych, utrzymania i ochrony historycznego układu przestrzennego (zachować historyczne linie zabudowy, jeżeli nie koliduje to z przyjętymi rozwiązaniami komunikacyjnymi, chronić zieleń towarzyszącą zabudowie poprzez nieprzekształcanie jej na inne cele), kontekstu architektoniczno-urbanistycznego, zakazu przekształceń form bryły wartościowych budynków i kompozycji elewacji.

W odniesieniu do terenu **U1sw**, na którym *Studium* przewiduje lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego, analizowany projekt planu umożliwi realizację ww. inwestycji, poprzez przeznaczenie terenu pod lokalizację funkcji usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN**, a także poprzez odpowiednie ustalenie parametrów oraz linii zabudowy.

Tak więc, tereny zawarte w projekcie planu wyznaczone zostały adekwatnie do terenów ustalonych w *Studium*. Ponadto zapisy zawarte w projekcie planu, dotyczące terenów w granicach wyznaczonego zespołu urbanistycznego chronionego planem, są zgodne z wszystkimi powyższymi ustaleniami *Studium*, dotyczącymi funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, a w szczególności dotyczącymi utrzymania i ochrony historycznego układu przestrzennego.

W kontekście tych ustaleń zapisy projektu mpzp należy uznać za prawidłowe i zgodne z zapisami *Studium*. Ustalenia dotyczące zespołu urbanistycznego chronionego planem pozwolą na utrzymanie i ochronę historycznego układu przestrzennego, decydującego o niepowtarzalności architektoniczno-urbanistycznej Grunwaldu w skali miasta.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Na obszarze opracowania zdecydowana większość terenów jest już trwale i kompleksowo zainwestowana zabudową mieszkaniową lub usługową.

Tereny zabudowane stanowią przestrzeń znacznie już zantropizowaną, w związku z powyższym, odstępianie od realizacji ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, nie spowoduje znaczących przekształceń ich środowiska przyrodniczego. Niemniej, brak ustaleń regulujących zabudowywanie i zagospodarowywanie działek i terenów oraz związana z tym możliwość

uszczelnienia dalszych powierzchni ziemi, może powodować zmniejszenie zdolności infiltracyjnych gruntów i pogorszyć możliwości retencyjne terenów istniejących ogrodów przydomowych. Brak planu miejscowego może przyczynić się do zwiększenia intensywności zabudowy w obrębie poszczególnych posesji, np. w wyniku lokalizacji nowych budynków w strefie ogrodów na terenach **MN**. Brak planu pozwala również na wprowadzenie nowych funkcji usługowych, generujących dodatkowy ruch samochodowy. To z kolei może mieć wpływ na pogorszenie jakości środowiska – w szczególności wzrost zanieczyszczenia powietrza i pogorszenie klimatu akustycznego.

Tylko jedna działka budowlana położona przy ul. F. Skarbka jak dotąd nie została zabudowana i w jej granicach realizowana może być nowa zabudowa. Nowych inwestycji budowlanych spodziewać się również można na terenie przy ul. Grunwaldzkiej, obecnie zainwestowanym w sposób substandardowy zabudową barakową. Prowadzenie procesów inwestycyjnych jest znacznie bardziej efektywne i korzystne dla przestrzeni i środowiska w przypadku, gdy dla danego terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego określający szereg ustaleń dotyczących zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, ładu przestrzennego i dziedzictwa kulturowego. W przypadku pozostawienia ww. terenów bez nowej zabudowy zachowane zostaną większe powierzchnie biologicznie czynne, istniejąca obecnie różnorodność biologiczna oraz panujące na nich warunki gruntowo-wodne. Postępująca naturalna ekspansja samosiejek drzew i krzewów, może przyczynić się do rozwoju nowych miejsc żerowania i bytowania drobnych zwierząt, przemieszczających się w obszarze opracowania.

Bez planu miejscowego walory krajobrazowe zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego Ostroróg mogą ulec stopniowej degradacji, np. na skutek lokalizacji nowoczesnych budynków odbiegających gabarytami i estetyką od charakteru willi z lat 30-tych XX w. Przejawem negatywnego oddziaływania na krajobraz i kształtowanie przestrzeni publicznej, wynikającym z braku obowiązujących ustaleń planu, są również przypadkowe, nieuporządkowane lokalizacje różnego rodzaju reklam w przestrzeni miejskiej.

Podsumowując, zaniechanie realizacji planu nie wpłynie znacząco na pogorszenie obecnego stanu środowiska, jednakże może znacząco wpłynąć na walory funkcjonalne, architektoniczne, i krajobrazowe historycznej zabudowy Grunwaldu.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia.

Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów rangi międzynarodowej – wspólnotowej – formułujących cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektu mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, zaliczyć można:

- Dyrektywę Rady z dnia 21 maja 1991 r. *dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych* (91/271/EWG), nakładającą na Państwa Członkowskie wymóg wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych – realizowany w projekcie mpzp poprzez nakaz odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych z wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę do sieci kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej;
- Dyrektywę Rady z dnia 27 września 1996 r. *w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza* (96/62/WE), nakładającą na Państwa Członkowskie obowiązek utrzymania jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach - cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania *Programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*, realizowany w projekcie mpzp poprzez ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy, w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawiają strategiczne dokumenty rządowe: *II Polityka Ekologiczna Państwa* oraz *Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*. Oba te dokumenty respektują zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., mówiące o konieczności zapewnienia przez Rzeczypospolitą Polską ochrony środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz konieczności zapewnienia przez władze publiczne bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

II Polityka Ekologiczna Państwa

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, ustanowiona w ramach Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet ma stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają powiązać efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi, zwłaszcza w przemyśle i energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej, zagospodarowaniu przestrzennym, turystyce, ochronie zdrowia, handlu i działalności obronnej.

Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto w dwóch grupach: w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w zakresie jakości środowiska. Wśród nich, w kontekście zakresu ustaleń projektu mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, wymienić należy m.in.:

- racjonalizację użytkowania wody, jakość wód, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające zasady prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej: nakaz zaopatrzenia w wodę pitną z sieci wodociągowej, odprowadzenie ścieków bytowych i przemysłowych do sieci kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej, w zakresie wód opadowych i roztopowych: z terenów komunikacji – odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, na pozostałych terenach – dopuszczenie zagospodarowania w granicach działki lub odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej;
- jakość powietrza, zmiany klimatu, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy, w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych, w pośredni sposób również poprzez ustalenie ochrony bogatej zieleni przydomowych ogrodów na terenach **MN** i **MN/U** oraz zieleni na terenie **UZ/UN**;
- różnorodność biologiczną i krajobrazową, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające dla wszystkich terenów: ochronę istniejącej zieleni, a w szczególności zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, wymóg jej przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń na danym terenie (z uwzględnieniem szczegółowych zapisów dla terenów komunikacji), zachowanie na terenach komunikacji istniejących drzew, z zastrzeżeniem, że przy przebudowie układu drogowego dopuszcza się wycięcie lub przesadzenie drzew kolidujących z tą inwestycją, dopuszczenie na terenach komunikacji nowych nasadzeń w pasie drogowym, pod warunkiem, że nie koliduje to z parametrami drogi i infrastrukturą techniczną, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Ponadto, projekt planu ustala minimalne powierzchnie biologicznie czynne działek budowlanych lub terenów wraz z nakazem zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Dodatkowo na terenach **MN** uniemożliwia dalsze zabudowywanie powierzchni ogrodów (przez dopuszczenie zachowania istniejących budynków poza wyznaczonymi liniami zabudowy, w strefie ogrodów wskazanej na rysunku planu, jednak bez prawa rozbudowy i nadbudowy) oraz na terenie **UZ/UN** – zabudowanie parku (poprzez zachowanie istniejącego budynku zlokalizowanego w strefie parku poza wyznaczonymi liniami zabudowy bez możliwości jego rozbudowy i przebudowy). Na terenie **UZ/UN** projekt planu ustala również nakaz lokalizacji strefy zieleni wysokiej oraz strefy parku, zgodnie z rysunkiem planu.

Ponadto, dokument wskazuje na konieczność stworzenia spójnego wewnętrznie systemu prawa ochrony środowiska, dostosowanego do wymagań unijnych. Wymaga poddania dokumentów programowych z dziedziny ochrony środowiska (planów, strategii, polityk, itp.) ocenie ekologicznej skuteczności lub ocenie oddziaływania na środowisko (w formie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko), ocenie efektywności kosztowej, konsultacjom społecznym, ocenie zgodności z wymogami Unii Europejskiej.

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 stanowi załącznik do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia *Polityki*. Sporządzona została przez Ministerstwo Środowiska, zgodnie z wymogiem ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Omawiany dokument określa cele średniookresowe do 2016 r. oraz wskazuje kierunki działań do wykonania w latach 2009-2012 w odniesieniu do zagadnień związanych z:

- kierunkami działań systemowych,
- ochroną zasobów naturalnych,
- poprawą jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Wśród działań systemowych dokument wymienia aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym i w jego ramach cel dotyczący podnoszenia roli planowania przestrzennego, które powinno być podstawą lokalizacji nowych inwestycji. Wskazuje się na konieczność wdrażania wytycznych, dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wdrożenie przepisów, umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000, uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określenie zasad ustalania progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska, uwzględniania w planach wyników monitoringu środowiska.

Na szczeblu gminnym wyraz realizacji *Polityki* stanowi *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2009-2012*. *Program* określił zadania w zakresie ochrony środowiska dla Poznania dla okresu czteroletniego (lata 2009-2012) oraz zdefiniował cele średniookresowe dla miasta do roku 2015. Wskazuje działania strategiczne, obejmujące cele i kierunki działań realizowanych w Poznaniu w zakresie ochrony środowiska, podzielone na trzy bloki tematyczne, w tym:

- cele i priorytety o charakterze systemowym obejmującym rozwój społeczno-gospodarczy gminy w powiązaniu z ochroną środowiska,
- cele i priorytety w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody,
- cele i priorytety w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego projektu mpzp. Są to cele dotyczące:

- ochrony powierzchni ziemi i gleb, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: maksymalne powierzchnie zabudowy oraz minimalne powierzchnie biologicznie czynne działek budowlanych, dopuszczenie zagospodarowania mas ziemnych w obrębie działki budowlanej lub terenu, a dla terenu komunikacji w obrębie terenów komunikacji, wyznaczenie stref ogrodów (wskazanych na rysunku planu) na terenach **MN** i **MN/U** oraz strefy parku na terenie **UZ/UN**, w których uniemożliwiono lokalizację nowej zabudowy oraz rozbudowę budynków istniejących;
- poprawy jakości wód powierzchniowych i zapewnienia odtwarzalności zasobów wód podziemnych, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające zasady prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, w tym: nakaz zaopatrzenia w wodę pitną z sieci wodociągowej, odprowadzenie ścieków bytowych i przemysłowych wyłącznie do sieci kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej, w zakresie wód opadowych i roztopowych: z terenów komunikacji - odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, na pozostałych terenach - dopuszczenie zagospodarowania w granicach działki budowlanej lub odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, ustalenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej lub terenu;
- osiągnięcia najwyższej jakości powietrza oraz lokalnego wyeliminowania negatywnego oddziaływania na środowisko, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe z wyjątkiem paliw odnawialnych

z biomasy w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych, w pośredni sposób również poprzez zakaz lokalizacji na terenach **MN, U, MN/U** stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych oraz poprzez ustalenie ochrony bogatej zieleni przydomowych ogrodów na terenach **MN i MN/U** oraz zieleni na terenie **UZ/UN**.

Podsumowując projekt planu zawiera szereg ustaleń gwarantujących lub wpływających na możliwość realizacji ustaleń w zakresie ochrony środowiska, wynikających z treści dokumentów rangi międzynarodowej, szczebla krajowego, wojewódzkiego i gminnego, na równi z rozwiązywaniem problemów społecznych i gospodarczych w dziedzinie urbanistyki i architektury.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Projektem planu obejmuje się tereny, których powierzchnia ziemi została silnie przekształcona w wyniku realizacji obecnego zainwestowania, w tym zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usługowej, sieci dróg oraz podziemnych sieci infrastruktury technicznej. Jest to obszar w znaczącej części trwale już zainwestowany i na większości terenów nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na powierzchnię ziemi w wyniku realizacji ustaleń planu miejscowego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu.

Nowe inwestycje budowlane, które spowodują znaczące oddziaływania na powierzchnię ziemi, przewidywane są tylko w przypadku terenu **UZ/UN**, na którym projekt planu ustala lokalizację budynków zabudowy usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego. Na terenie, na którym obecnie zlokalizowane są budynki barakowe *Studium* przewiduje lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego. Projekt planu, poprzez odpowiednie ustalenie parametrów oraz linii zabudowy na terenie **UZ/UN**, uwzględni realizację tej inwestycji.

Realizacja nowej zabudowy, na terenie obecnie zagospodarowanym ekstensywnie, spowoduje znaczące, zarówno trwałe, jak i krótkoterminowe, przeobrażenia powierzchni ziemi oraz środowiska gruntowo-wodnego w obrębie terenu objętego pracami. Ingerencja ta będzie spowodowana:

- naruszeniem powierzchni terenu, związanym z pracami ziemnymi przy wykonywaniu wykopów,
- naruszeniem powierzchni terenu, związanym z pracami ziemnymi przy wykonywaniu fundamentów obiektów inżynierskich,
- wytworzeniem określonej ilości różnego rodzaju odpadów i ścieków,
- ewentualnym krótkotrwałym obniżeniem zwierciadła wód podziemnych, powstałym na skutek konieczności wykonania odwodnień związanych z wykonywaniem fundamentów obiektów inżynierskich (ograniczone do przestrzeni poszczególnych wykopów),
- trwałym uszczelnieniem powierzchni ziemi, która wcześniej stanowiła powierzchnię biologicznie czynną.

W trakcie prowadzenia robót ziemnych powstaną trwałe przeobrażenia w środowisku gruntowym w miejscach wykonania wykopów. Rozpoznanie warunków gruntowo-wodnych, przy założeniu maksymalnych poziomów występowania wód gruntowych, może sugerować przyjęcie sposobu odwodnienia wykopów fundamentowych pod obiekty inżynierskie, ponieważ poziom ich posadowienia może znajdować się poniżej zwierciadła wód gruntowych. Będzie to jednak zależało od ilości kondygnacji podziemnych nowego budynku i głębokości prowadzonych wykopów.

Wykopy związane z fundamentowaniem obiektów budowlanych powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować. Z reguły wskazane jest, aby ziemia pochodząca z wykopów została w miarę możliwości zagospodarowana w granicach działki inwestorskiej, nie powodując jednak naruszenia istniejących spływów powierzchniowych w stosunku do terenów sąsiadujących. Zapis o dopuszczeniu zagospodarowania mas ziemnych w obrębie działki budowlanej lub drogi znalazł się w projekcie mpzp. Jednak z uwagi na specyfikę planowanej inwestycji, związaną z realizacją kondygnacji podziemnych, ilość mas ziemnych może być tak znaczna, że będą one musiały być usunięte, w uzgodnieniu z władzami Miasta, na wskazane miejsce poza obszar projektu planu. Szczególną uwagę należy zwrócić na grunty zanieczyszczone, np. na skutek wycieku paliw, czy olejów. Zanieczyszczony grunt powinien być natychmiast usuwany i zastąpiony gruntem czystym. Grunt zanieczyszczony powinien zostać zdeponowany na specjalnie przygotowanym placu magazynowym (szczelna powierzchnia, kontrola odprowadzania odcieków) i następnie wywieziony do utylizacji przez firmy posiadające koncesję na tego typu działalność.

Oddziaływania na powierzchnie ziemi wystąpią także na skutek dopuszczonych w planie robót budowlanych w zakresie infrastruktury technicznej, w szczególności sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej, ciepłowniczej, telekomunikacyjnej. W związku z prowadzeniem prac dojdzie do przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów infrastruktury technicznej. Umieszczenie pod powierzchnią terenu elementów wchodzących w skład sieci infrastruktury będzie za sobą niosło trwałe oddziaływanie na warunki gruntowe. Odpowiednie zabezpieczenie tego typu instalacji będzie najprawdopodobniej wymagało umieszczenia w glebie materiałów wpływających na właściwości gruntu.

Dodatkowo, projekt planu dopuszcza na terenach **1U** i **UZ/UN** lokalizację nowych dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych budynków garażowych. Realizacja tych inwestycji infrastrukturalnych również spowoduje znaczne przekształcenia powierzchni ziemi.

Biorąc pod uwagę potrzebę ograniczania skali oraz zasięgu trwałych zmian w środowisku przyrodniczym, istotne są zapisy projektu planu ustalające: strefy ogrodów na terenach **MN** i **MN/U**, parametry zagospodarowania i zabudowy terenów przeznaczonych pod zabudowę (maksymalne powierzchnie zabudowy działek budowlanych i minimalne powierzchnie biologicznie czynne) oraz nieprzekraczalne linie zabudowy. Strefy ogrodów, wyznaczone w projekcie planu jako tereny zagospodarowane zielenią, na których zakazuje się stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych oraz lokalizacji stanowisk postojowych, z dopuszczeniem lokalizacji obiektów małej architektury oraz dojazdów, wpłyną na ograniczenie możliwości naruszenia gleb antropogenicznych. Pozwoli to na ograniczenie przestrzeni, na której dojdzie do nieodwracalnych zmian powierzchni ziemi i pozostawienie na każdej działce niezabudowanych powierzchni, decydujących o jakości środowiska obszarów zurbanizowanych.

W kontekście konieczności eliminacji ze środowiska czynników powodujących pogorszenie jego stanu, w tym również pogorszenie jakości środowiska gruntowo-wodnego, będzie istotny sposób prowadzenia gospodarki odpadami na poszczególnych terenach. Lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej (nielicznej – tylko na terenie **2MN** znajduje się jedna działka niezabudowana) i usługowej (głównie na terenie **UZ/UN**) spowoduje nieznaczny wzrost ilości odpadów komunalnych w granicach analizowanego obszaru. Odpady powstawać będą zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji budynków. W trakcie budowy będą powstawać odpady związane z prowadzeniem samych prac budowlanych oraz rozbiórkowych, takie jak: gruz, beton, kamienie, tworzywa sztuczne, metale, kable, itp., a także odpady związane z funkcjonowaniem zaplecza socjalnego na placu budowy (niesegregowane odpady komunalne). W trakcie eksploatacji odpady będą powstawać głównie w związku z użytkowaniem i utrzymaniem budynków mieszkalnych i usługowych.

Zasady gospodarowania odpadami określają przepisy odrębne, w tym ustawa *o odpadach*, ustawa *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz akty wykonawcze do tych ustaw, w tym m.in. *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Poznania*, w którym jest mowa m.in. że właściciele nieruchomości zapewniają wyposażenie nieruchomości w odpowiednie pojemniki bądź kontenery do gromadzenia odpadów lub zamawiają te urządzenia u podmiotu uprawnionego wyłonionego w drodze przetargu za dodatkową opłatą, określoną w odrębnej uchwale. Zgodnie z ww. Regulaminem, prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów dotyczy wszystkich rodzajów zabudowy, w tym nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych. Stąd w projekcie planu nie ma ustaleń odnoszących się w sposób bezpośredni do tych zagadnień. Nie mniej jednak, ustalenia projektu pozwalają na prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami na poszczególnych terenach. Został zapewniony dostęp działek budowlanych do przyległych dróg publicznych. Parametry kształtowania zabudowy, ustalone w projekcie planu, pozwalają na wyznaczenie na każdej działce budowlanej miejsc na pojemniki służące do czasowego gromadzenia odpadów. Prowadzenie gospodarki odpadowej we właściwy sposób pozwoli na ograniczenie możliwości zanieczyszczenia podłoża gruntowego, w tym również zasobów wód podziemnych, substancjami niebezpiecznymi, przedostającymi się do gruntu na skutek niewłaściwego składowania odpadów.

Ponadto, do działań minimalizujących negatywne oddziaływanie inwestycji na powierzchnie ziemi i środowisko gruntowo-wodne na etapie prowadzenia inwestycji budowlanych zaliczyć można również:

- ograniczenie do niezbędnego minimum terenów zajętych techniczną ingerencją, w tym terenu zaplecza budowy i parku maszyn, a także czasu trwania robót budowlanych,
- zapewnienie funkcjonalności systemu gospodarowania odpadami i odzyskanymi materiałami,
- zastosowanie odpowiednich odwodnień budowlanych,

- racjonalne gospodarowanie odpadami na etapie eksploatacji inwestycji, nadążające za postępem robót zagospodarowywanie powierzchni terenów zdegradowanych w wyniku działalności związanej z budową i utrzymaniem urządzeń i instalacji,
- właściwy nadzór i eksploatacja na etapie eksploatacji.

W celu ochrony środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniami emitowanymi w trakcie wykonywania prac ziemnych przy realizacji nowych budynków należy właściwie zaprojektować i zorganizować roboty ziemne oraz zaplecze budowy. W wielu wypadkach zła organizacja robót, jak również brak odpowiedniego nadzoru, mogą doprowadzić do zanieczyszczenia gruntu i wody gruntowej paliwami, zaśmiecania terenu wokół budowy niewykorzystanymi materiałami lub odpadami, niszczenia istniejącej infrastruktury oraz obniżenia jakości wykonawstwa, która pośrednio ma wpływ na stan środowiska w okresie eksploatacji. Wobec powyższego, roboty powinny być prowadzone w taki sposób, aby maksymalnie ograniczyć zasięg ewentualnych szkód, obszarów naruszenia powierzchni ziemi oraz ilość powstających odpadów. Prace ziemne należy prowadzić pod nadzorem i zgodnie z dokumentacją projektową. Do budowy powinien być wykorzystywany sprawny technicznie sprzęt i środki transportu, eksploatacja powinna być zgodna z instrukcjami obsługi. Sprzęt i środki transportu powinny być dostosowane do wielkości realizowanego zadania.

Ponadto, w celu ograniczenia możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego ściekami i odpadami powstającymi na etapie realizacji inwestycji, należy zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający grunt i wodę przed zanieczyszczeniami substancjami ropopochodnymi (na terenie placów postojowych dla maszyn i środków transportu), wyposażyć je w pomieszczenia socjalno-bytowe dla pracowników, przenośne toalety dla pracowników oraz skład materiałów budowlanych. Powstałe w czasie realizacji inwestycji ścieki i odpady powinny być usuwane z terenu budowy zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi i normami.

Powyższe zasady prowadzenia prac budowlanych w zakresie odwodnienia wykopów oraz zabezpieczenia jakości środowiska gruntowo-wodnego nie stanowią zakresu ustaleń planów miejscowych, nie mniej jednak muszą być uwzględnione na późniejszym etapie inwestycyjnym - w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji.

6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ze względu na brak występowania na obszarze objętym opracowaniem wód powierzchniowych, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań na wody powierzchniowe w wyniku realizacji ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu.

Nie przewiduje się również znaczącego oddziaływania realizacji ustaleń planu na jakość zasobów wód podziemnych. Ustalenia omawianego projektu regulują docelowe zasady prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej na przedmiotowym obszarze. Ustalono nakaz powiązania elementów sieci infrastruktury technicznej na terenie planu z układem zewnętrznym infrastruktury technicznej oraz zapewnienie dostępu do sieci. Teren jest w całości włączony do systemu wodociągowego miasta. Ustalono nakaz zaopatrzenia w wodę pitną wyłącznie z sieci wodociągowej oraz obowiązek odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych wyłącznie do sieci kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej. W sytuacji, kiedy istniejące uzbrojenie infrastruktury technicznej będzie niewystarczające dla planowanych inwestycji, niezbędne będzie wybudowanie nowych sieci przez inwestorów. Rozwiązanie to pozwoli uniknąć zanieczyszczenia gleb i zasobów wodnych. Powstające na tym terenie ścieki mogą stanowić zagrożenie skażenia wód podziemnych wyłącznie w sytuacjach awaryjnych.

Negatywne oddziaływania o charakterze lokalnym i czasowym mogą wystąpić na etapie prowadzenia robót budowlanych, związanych z wykonaniem wykopów pod fundamenty nowych budynków, realizacją infrastruktury technicznej (wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej i teleinformatycznej) oraz drogowej. Na etapie realizacyjnym istnieje potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych, wynikające z wytwarzania na terenie inwestycji budowlanych różnego rodzaju odpadów i ścieków. W celu ograniczenia możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego ściekami i odpadami powstającymi na etapie realizacji inwestycji, należy zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający grunt i wodę przed zanieczyszczeniami substancjami ropopochodnymi (na terenie placów postojowych dla maszyn i środków transportu), wyposażyć je w pomieszczenia socjalno-bytowe dla pracowników, przenośne toalety dla pracowników oraz skład materiałów budowlanych. Powstałe w czasie realizacji inwestycji ścieki i odpady powinny być usuwane z terenu budowy zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi i normami. Powyższe zagadnienia regulowane są przez

przepisy odrębne i nie stanowią zakresu ustaleń mpzp, nie mniej jednak będą miały istotne znaczenie dla jakości środowiska gruntowo-wodnego na terenach przeznaczonych w projekcie mpzp pod zabudowę.

Prowadzenie prac budowlanych może się wiązać również z czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych, a także lokalnym ograniczeniem zdolności infiltracyjnych. Zmiany te będą miały charakter krótkoterminowy i ustąpią po zaprzestaniu prowadzenia działań w tym zakresie.

W przypadku lokalizacji dopuszczonych kondygnacji podziemnych na terenach na których realizowane będą nowe inwestycje budowlane (głównie na terenie **UZ/UN**), oddziaływania na wody podziemne będą większe, bowiem realizacja takich inwestycji wiąże się z prowadzeniem prac ziemnych na dużo większej powierzchni oraz na większej głębokości. Ich realizacja może spowodować zakłócenie naturalnego przepływu wód, w przypadku, kiedy zwierciadło wód gruntowych zalegać będzie w strefie powyżej projektowanego poziomu posadowienia budynku. Znaczące oddziaływania na środowisko wodne (stosunki wodne oraz jakość wód podziemnych), mogą wynikać z prowadzenia prac odwodnieniowych oraz nieprawidłowego odprowadzania wód opadowych, roztopowych lub też ścieków z rejonu budowy.

Budowa kondygnacji podziemnych, w zależności od warunków gruntowo-wodnych, a zwłaszcza głębokości zalegania wód podziemnych (warstwy wodonośnej), spowodować może pewne utrudnienia w ich dotychczasowym przepływie lub zmianę jego reżimu. Dlatego w przypadku realizacji inwestycji budowlanych z kondygnacjami podziemnymi, niezbędne będzie wykonanie szczegółowych badań geotechnicznych i geologiczno-inżynierskich z elementami badań hydrogeologicznych. W zależności od wyników tych badań, zwłaszcza w zakresie głębokości i rodzaju zalegania wód gruntowych oraz kierunku ich przepływu, niezbędne może okazać się wskazanie metody odwodnienia terenu inwestycji, która pozwoli na utrzymanie w możliwie niezmiennym stanie warunków wodnych w rejonie inwestycji. Brak takiego odwodnienia spowodować może podniesienie się poziomu wód gruntowych (w strefie położonej przed przegrodą podziemną) oraz zmianę warunków geotechnicznych podłoża gruntowego na terenach położonych za inwestycją podziemną²². Tego typu zaburzenia gospodarki wodnej w przypadku bliskiego sąsiedztwa z terenami zadrzewionymi mogą objawić się również w dłuższej perspektywie zamieraniem drzew.

Nieznaczne powiększenie obszarów zabudowanych o uszczelnionej powierzchni oraz ewentualnych nowopowstałych dróg wewnętrznych, spowoduje nieznaczne zmniejszenie zdolności infiltracyjnych gruntów przypowierzchniowych oraz większy odpływ wód opadowych i roztopowych z danej powierzchni utwardzonej za pośrednictwem sieci kanalizacyjnych. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania w tym zakresie, do projektu planu wprowadzono ustalenia, które pozwolą na zmniejszenie odpływu wód opadowych i roztopowych z terenów przez sieci. Wody opadowe i roztopowe tylko z terenów komunikacji (w tym z ewentualnych nowopowstałych dróg wewnętrznych) należy odprowadzić do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, natomiast na wszystkich pozostałych terenach projekt dopuszcza zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicach działek budowlanych lub ich odprowadzanie do ww. sieci kanalizacyjnych. Rozwiązania te wraz z ustaleniem granic stref ogrodów na terenach **MN, MN/U** gwarantują możliwość zatrzymania znacznej części wód opadowych na terenie, na którym były opady i ograniczenie degradacji środowiska, spowodowanej uszczelnieniem terenu. Wyznaczenie stref ogrodów wraz z ustaleniem: zakazu stosowania na nich nawierzchni nieprzepuszczalnych, obowiązku zachowania na każdej działce budowlanej powierzchni biologicznie czynnej oraz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia wpłynie pozytywnie na gospodarowanie zasobami wody w jej naturalnym obiegu i utrzymanie w dobrej kondycji roślinności – zwłaszcza drzewostanów przystosowanych do panującego stanu wód. Takie rozwiązania ocenia się pozytywnie z ekologicznego punktu widzenia. Są one zgodne z zapisami *II Polityki Ekologicznej Państwa* oraz *Programem Ochrony Środowiska dla miasta Poznania na lata 2009-2012*. Podstawową zasadą współczesnych metod gospodarowania wodami opadowymi na terenach zurbanizowanych jest zatrzymanie części lub całości deszczu na terenie, na który spadł, np. poprzez jego retencjonowanie w zbiornikach i dalsze wykorzystanie do podlewania zieleni towarzyszącej zabudowie lub wykorzystanie w urządzeniach sanitarnych obiektów. Zatrzymanie części wód opadowych ogranicza degradację środowiska, spowodowaną uszczelnieniem terenu, powoduje podniesienie poziomu wód gruntowych. Ponadto, zgodnie z art. 100 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, przy planowaniu i realizacji przedsięwzięcia powinny być stosowane rozwiązania, które ograniczą zmianę stosunków wodnych do rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia.

²² Problem piętrzenia wód gruntowych na przykładach głębokiego posadowienia obiektów w Poznaniu, dr hab. Antoni Florkiewicz, mgr Maciej Troć, Politechnika Poznańska; Inżynieria i Budownictwo nr 7/2002

6.3. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Na obszarze opracowania cała szata roślinna została ukształtowana przez człowieka i poza jedyną niezabudowaną dotąd działką przy ul. F. Skarbka, jest ona pochodzenia antropogenicznego. Znajdujące się na obszarze opracowania ogrody towarzyszące zabudowie willowej, ogródki przydomowe przy zabudowie szeregowej oraz bliźniaczej oraz podwórza przy zabudowie wielorodzinnej blokowej, stwarzają dogodne warunki do bytowania wielu gatunków zwierząt. W granicach omawianego terenu nie występują żadne zbiorniki i ciek wodne, co znacząco ogranicza zróżnicowanie warunków siedliskowych i wpływa na występowanie zwierząt przystosowanych do warunków lądowych. Z racji istnienia wyłącznie biocenoz lądowych, obszar opracowania nie odbiega swoją różnorodnością biologiczną od innych podobnych, miejskich terenów mieszkaniowych.

W skład flory i fauny terenu opracowania wchodzi gatunki pospolicie występujące na terenie całego miasta. Ich obecność uzależniona jest od stabilności ukształtowanych lokalnie ekosystemów. Możliwość ciągłych dowolnych zmian w składzie gatunkowym zieleni użytkowej ogrodów wpływa na liczebność i skład gatunkowy fauny (bezpośrednio uzależnionej od źródeł pokarmu dostępnych w granicach obszaru opracowania). Źródła pokarmu zmieniają się począwszy od zmian zagospodarowania, kompozycji i funkcji działki, poprzez wprowadzanie lub usuwanie z terenu ogrodów kwitnących i owocujących krzewów i drzew, kończąc na częstokroć kilkukrotnie w ciągu roku zmienianym składzie gatunkowym roślin warzywnych i ozdobnych.

Zdecydowanie mniejszym i długotrwałym zmianom podlega urządzona zieleń ozdobna, w skład której wchodzi rośliny o określonych cechach użytkowych, spełniająca oczekiwania funkcjonalne i estetyczne. Skład gatunkowy ozdobnych nasadzeń, wykonanych w otoczeniu zabudowy i przy ciągach komunikacyjnych, służy polepszeniu funkcjonowania terenu i nie uwzględnia lub wręcz eliminuje możliwość pojawienia się zwierząt.

Istniejący obecnie w granicach planu obszar położony pomiędzy terenem Szpitala Klinicznego nr 2 a terenami mieszkaniowymi przy ul. Zakręt zainwestowany bardziej ekstensywnie (teren **UZ/UN**) dla niektórych zwierząt stanowi najbardziej stabilne środowisko do żerowania i bytowania. Realizacja ustaleń mpzp na tych terenach przyczyni się do zawężenia puli gatunkowej roślinności i w ślad za tym zwierząt. Wraz z postępującym zainwestowaniem terenu nastąpi stopniowe wypieranie roślinności ruderalnej przez zieleń urządzoną siedlisk antropogenicznych. Stworzone nowe warunki w środowisku na skutek realizacji planu wpłyną zapewne na ukształtowanie nowej, zawężonej gatunkowo grupy roślin ozdobnych, wymagających określonych zabiegów agrotechnicznych i wynikającej z tego nowej dostosowanej do zmian grupy zwierząt. Najprawdopodobniej zmiany spowodują zmniejszenie bioróżnorodności środowiska i większą wrażliwość wytworzonych ekosystemów, uzależnionych od funkcjonowania użytkowników terenu.

6.4 Oddziaływanie na szatę roślinną

Realizacja ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu generalnie nie będzie powodowała znaczącego oddziaływania na szatę roślinną omawianego obszaru. Znaczna większość obszar projektu planu ma ukształtowane zespoły zieleni towarzyszące zabudowie i zieleń przyuliczną głównych ciągów komunikacyjnych, a zmiany mogą nastąpić na stosunkowo małych fragmentach terenu.

Najbardziej wartościowe nasadzenia zieleni, w granicach projektu planu, zlokalizowane są w obrębie ogrodów towarzyszących zabudowie mieszkaniowej willowej na terenach **MN** i **MN/U** oraz na terenie **UZ/UN**. Przedmiotowy projekt planu zachowuje ww. zieleń poprzez wyznaczenie na terenach **MN** oraz **MN/U** stref ogrodów, na których zakazuje się stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych oraz lokalizacji stanowisk postojowych z dopuszczeniem lokalizacji obiektów małej architektury oraz dojazdów.

W wyznaczonych strefach ogrodów znajdują się często najstarsze i najbardziej wartościowe egzemplarze drzew – soliterów. Strefy ogrodów wyznaczone poza maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy, na terenach **1-3MN**, **5MN**, **1-5MN/U** i **8MN/U**, zapewniają drzewom odpowiednio duże powierzchnie przepuszczalne. Rola zieleni objętej strefą ogrodów jest znacznie większa niż tylko jej funkcja środowiskowa. Zieleń ogrodów stanowi istotny element zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego Ostroróg. Jej zachowanie zapewni również ochronę układu ulic i budynków, a to z kolei dodatkowo gwarantuje w wielu miejscach zaniechanie inwestycji naruszających strukturę hydrogeologiczną w zasięgu brył korzeniowych drzew.

Dodatkowo, ustalenie na terenach **MN** oraz **MN/U** maksymalnych powierzchni zabudowy, adekwatnych do wielkości działek, również przyczyni się do ograniczenia ewentualnych strat w zieleni. Tak więc, wyznaczenie ww. stref pozwoli na zachowanie cennej zieleni oraz znaczne ograniczenie przestrzeni, na której dojdzie do nieodwracalnych zmian powierzchni ziemi, usunięcia szaty roślinnej i pozwoli na pozostawienie na każdej działce niezabudowanych powierzchni, decydujących o jakości środowiska obszarów zurbanizowanych.

W zasadzie jedyne istotne zmiany będą dotyczyły terenu **UZ/UN**, na którym projekt planu przewiduje lokalizację nowych inwestycji budowlanych – budynków zabudowy usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego oraz terenów, na których dopuszczono lokalizację nowych dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych budynków garażowych (terenów **1U** i **UZ/UN**). W celu zachowania wartościowych nasadzeń zieleni, towarzyszących zabytkowemu kompleksowi Szpitala Klinicznego im. H. Święcickiego, w projekcie planu wyznaczono w południowo-wschodnim fragmencie terenu **UZ/UN** strefę parku, dla której ustalono zagospodarowanie zielenią, wprowadzono zakaz lokalizacji stanowisk postojowych oraz nieprzepuszczalnych nawierzchni. Ustalono również zachowanie istniejącego budynku poza wyznaczonymi liniami zabudowy, jednak bez możliwości jego rozbudowy lub przebudowy. Działanie takie wraz z ustaleniem dla terenu **UZ/UN** udziału powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszego niż 30% powierzchni działki budowlanej gwarantuje ograniczenie do minimum strat zieleni.

Wzdłuż zachodniej granicy terenu **UZ/UN**, na styku z terenem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **5MN** oraz terenami zabudowy mieszkaniowo-usługowej **3MN/U** i **8MN/U**, w projekcie mpzp wyznaczono dodatkowo strefę zieleni wysokiej, która oprócz podniesienia walorów estetycznych terenu usługowego, stworzy swojego rodzaju barierę przestrzenną oraz przeciwhałasową dla zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie ww. zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

Projekt planu na wszystkich terenach ustala ochronę istniejącej zieleni, w szczególności zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, wymóg jej przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń na danym terenie. Ustala również zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Dodatkowo, na terenach komunikacji ustala zachowanie istniejących drzew, z zastrzeżeniem, że przy przebudowie układu drogowego dopuszcza się wycięcie lub przesadzenie drzew kolidujących tą inwestycją i dopuszczenie nowych nasadzeń w pasie drogowym, pod warunkiem, że nie koliduje to z parametrami drogi i infrastrukturą techniczną.

Analizowany projekt planu zachowuje i chroni również istniejące nasadzenia drzew, zlokalizowane w pasie drogowym ulicy Rycerskiej (**KD-L**) oraz ul. Grunwaldzkiej (**KD-G**), a także u wylotów ul. Zakręt (na terenie **2KDW**), wskazując na rysunku projektu planu orientacyjną lokalizację rzędów drzew i zieleńców. Dla terenu **2KDW** ustala lokalizacje zieleńców jako niezabudowanych zwartych obszarów zieleni, z przestrzeniami trawiastymi wraz z rabatami i z drzewami, spełniających funkcje dekoracyjne lub rekreacyjne.

Zagrożeniem, jakie może się pojawić w związku z nowymi inwestycjami na wszystkich terenach objętych projektem planu, jest dopuszczenie lokalizacji kondygnacji podziemnych. Realizacja tych kondygnacji może spowodować utratę drzew w otoczeniu inwestycji – tych drzew, którym naruszono warunki hydrogeologiczne w zasięgu systemów korzeniowych.

Podczas realizacji planowanych inwestycji zniszczeniu ulegną porośnięte przez roślinność tereny, na których przy użyciu ciężkiego sprzętu prowadzone będą prace budowlane. Oddziaływanie to będzie miało jednak charakter lokalny i ograniczony czasowo.

Minimalnym zagrożeniem na całym obszarze opracowania może być realizacja stanowisk postojowych na poszczególnych działkach lub terenach i związane z tym prawdopodobieństwo zanieczyszczenia gruntu środkami chemicznymi używanymi do utrzymania pojazdów. Zabezpieczeniem przed tego typu degradacją jest ustalenie stref ogrodów na terenach **MN** i **MN/U**, na których zakazuje się stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych oraz lokalizacji stanowisk postojowych.

Podsumowując, szata roślinna terenu opracowania nie ulegnie znaczącym przekształceniom na skutek realizacji ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B. Projekt planu zawiera ustalenia, których realizacja pozwoli na częściowe ograniczenie negatywnego oddziaływania realizacji nowych obiektów i może przyczynić się do powstania zieleni na terenach jej pozbawionych lub ukształtowania wartościowszej zieleni w otoczeniu zabudowy wielorodzinnej. Tak więc, na większości terenów projekt mpzp pozwala na umiejętne wykorzystanie potencjału przyrodniczego.

6.5. Oddziaływanie na zwierzęta

Realizacja ustaleń projektu planu spowoduje przekształcenia środowiska w zasięgu nielicznych działek i terenów. Powierzchnia tych zmian, w skali planu, nie będzie obejmowała dużych powierzchni terenu. Obserwowane w terenie zwierzęta nie wymagają znacznych powierzchni do żerowania, dlatego też nie zachodzi obawa naruszenia warunków środowiska, w sposób wpływający na eliminację jakiegoś gatunku funkcjonującego w granicach opracowania. Lokalizacje potencjalnych inwestycji otoczone są terenami lub działkami, z ukształtowaną, wieloletnią zielenią urządzoną. Wzajemna bliskość terenów i duże podobieństwa w składzie gatunkowym roślinności powodują, że wiele zwierząt na czas budowy przemieści się na pobliskie tereny nie objęte inwestycjami.

Nieznacznie przekształcony krajobraz, po realizacji planu, będzie miejscem bytowania gatunków fauny już obecnej na terenie opracowania i przystosowanej do życia w środowisku miejskim. Projektowane zmiany zagospodarowania nie powinny wpłynąć na skład gatunkowy fauny, raczej minimalnie mogą wpłynąć na liczebność poszczególnych gatunków. Najprawdopodobniej zwiększy się populacja gatunków zwierząt odpornych na zanieczyszczenia i hałas komunikacyjny oraz tych żerujących na odpadach bytowych.

Projekt planu chroniąc zabytkowy zespół urbanistyczno-architektoniczny Ostroróg oraz wyznaczając na terenach **MN, MN/U** strefy ogrodów, a na terenie **UZ/UN** strefy parku stabilizuje warunki środowiska w ściśle określonych granicach przestrzennych terenu, gwarantując tym samym pozostawienie istniejących tam miejsc bytowania i żerowania zwierząt. Dodatkowo, ustalenie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych na wszystkich terenach przeznaczonych pod zabudowę oraz ustalenie na terenie **UZ/UN** obowiązku lokalizacji strefy zieleni (zgodnie z rysunkiem planu) wpłynie na jakościowe polepszenie warunków środowiska sprzyjające faunie.

Ustalenia projektu planu w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego zakazują lokalizację ogrodzeń pełnych i z betonowych elementów prefabrykowanych, a dopuszczają lokalizację na terenach **MN, MN/U, MW, 1,2U** i **UZ/UN** ogrodzeń ażurowych lub w formie żywopłotów. Wpływa to na zachowanie warunków do przemieszczania się wielu drobnych zwierząt w terenie, w szczególności w zasięgu pojedynczej strefy ogrodów. Użycie żywopłotów w realizacji ustaleń planu może dodatkowo przyczynić się do stworzenia nowych miejsc bytowania drobnych zwierząt. Dopuszczenie lokalizacji ogrodzeń na terenach **E** oraz terenach komunikacji (służących wyłącznie zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu), ze względu na ich małe powierzchnie, nie ma znaczenia dla funkcjonowania fauny. Podobnie, dopuszczenie lokalizacji ogrodzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu na terenach komunikacji również nie wpłynie na ograniczenie przemieszczania się zwierząt w obszarze opracowania i poza nim.

Zapis ustalający zakaz lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, przyczyni się do bezpieczniejszego przemieszczania się ptaków w obszarze opracowania i jego otoczeniu.

Podsumowując, w granicach opracowania, na skutek realizacji planu, najprawdopodobniej nastąpią niewielkie zmiany liczebne populacji gatunków zwierząt przystosowanych do życia na terenach zurbanizowanych. Gatunki te zasiedlą głównie tereny zieleni urządzonej w miejscach, gdzie dotychczas brakowało roślinności lub istniała roślinność ruderalna i spontaniczna.

6.6. Oddziaływanie na ludzi

Oddziaływania na ludzi, wynikające z realizacji ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu, zaliczyć można zarówno do pozytywnych, jak i negatywnych.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem realizacji poszczególnych inwestycji budowlanych, przewidywanych w granicach terenu **UZ/UN** oraz na pojedynczej działce w obrębie terenu **2MN**, na terenie **1U**, na których projekt planu dopuszcza lokalizację nowych dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych budynków garażowych, a także na terenach komunikacyjnych.

Prace budowlane będą powodowały okresowo dyskomfort dla mieszkańców zabudowy mieszkaniowej sąsiadującej z ww. działkami lub terenem **UZ/UN**. Na skutek prowadzonych prac budowlanych należy spodziewać się zwiększonej emisji hałasu, której źródłem będą pracujące maszyny i urządzenia budowlane, a także wzmożony ruch komunikacyjny, związany z obsługą inwestycji budowlanych. Przewidywana jest również zwiększona emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, generowana zarówno przez maszyny i pojazdy budowlane oraz w wyniku przemieszczania mas ziemnych. Wzmożony ruch pojazdów obsługujących plac budowy powodować może również utrudnienia komunikacyjne w rejonie prowadzenia inwestycji.

Na etapie eksploatacji nowych obiektów budowlanych prognozowany jest zwiększony ruch samochodowy na ulicach otaczających teren **UZ/UN** – głównie na ulicy Grunwaldzkiej. Wzmożony ruch samochodowy spowoduje również zwiększenie źródeł hałasu komunikacyjnego – samochodowego. Stąd, bardzo ważne będzie stosowanie działań i rozwiązań przeciwhałasowych, w wyniku których nastąpi ograniczenie oraz uspokojenie ruchu samochodowego wraz z ograniczeniem emisji i propagacji hałasu w otaczającym środowisku.

Docelowa realizacja ustaleń planu pozwoli na zapewnienie odpowiedniego standardu funkcjonowania terenów mieszkaniowych i usługowych, a także na zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom tych terenów. Służyć temu będą ustalenia dotyczące:

- modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji: samochodowej, rowerowej i autobusowej, dopuszczenie lokalizacji dróg wewnętrznych na terenach **UZ/UN** i **1U**,
- obowiązku zapewnienia na wszystkich terenach przeznaczonych pod zabudowę niezbędnej ilości miejsc postojowych, w tym miejsc dla samochodów osobowych, rowerów oraz dodatkowych miejsc do przeładunku towarów, zlokalizowanych poza stanowiskami postojowymi dla samochodów i rowerów, dopuszczenie lokalizacji wielokondygnacyjnego budynku garażowego na terenie **UZ/UN**,
- zapewnienia wszystkim terenom dostępu do sieci infrastruktury technicznej, powiązanie sieci z układem zewnętrznym oraz dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci: wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej, ciepłowniczej i telekomunikacyjnej, a także w zakresie sieci teletransmisyjnej systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

Ponadto, w celu zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa użytkownikom analizowanych terenów, niezbędne jest podejmowanie działań pozwalających na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska przyrodniczego. Analizowany projekt mpzp, w ramach możliwego, ustawowego zakresu, zawiera ustalenia, które pozwalają na zapewnienie ochrony zdrowia przyszłych użytkowników analizowanego obszaru. Są to ustalenia, dotyczące:

- ochrony i kształtowania jakości powietrza atmosferycznego (zakaz stosowania paliw stałych z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy w indywidualnych systemach grzewczych),
- regulacji gospodarki wodno-ściekowej (zaopatrzenie w wodę pitną z sieci wodociągowej, obowiązek odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych do kanalizacji sanitarnej lub ogólnospławnej, dopuszczenie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w granicach działek lub odprowadzenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenów komunikacyjnych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej),
- zieleni, ustalające strefy ogrodów na terenach **MN**, **MN/U** oraz parametry zagospodarowania terenu, które pozwolą na zachowanie na każdej działce budowlanej lub terenie powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej zielenią, w tym na terenie **UZ/UN** obowiązek wykształcenia strefy zieleni wysokiej w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej **5MN** i mieszkaniowo-usługowej **3,8MN/U**,
- komfortu akustycznego, ustalające stosowanie zasad akustyki budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, zlokalizowanych w obszarach ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego oraz uwzględnienie ograniczeń wynikających ze strefy zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica,
- kształtowania ładu przestrzennego analizowanego obszaru, ustalające: zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych, nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej i ogrodzeń z pełnych i z betonowych elementów prefabrykowanych, zasady lokalizacji urządzeń reklamowych, szyldów, tablic informacyjnych, ogrodzeń.

6.7. Oddziaływanie na krajobraz

Realizacja projektu planu nie będzie się wiązać z dużą ingerencją w krajobraz wnętrza przedmiotowego obszaru, ponieważ założeniem planu jest ochrona walorów krajobrazowych i architektonicznych terenów i zabudowy położonej w obrębie zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego Ostroróg, obejmującego cały obszar projektu mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu. Dla zachowania spójności tegoż zespołu istotne jest zachowanie wartościowych architektonicznie willi, oznaczonych w planie szrafem jako budynki chronione planem, zlokalizowanych na terenach **1-5MN**, **1-2U**, **1-5MN/U**, **7MN/U** i **UZ/UN**.

Widocznych zmian w krajobrazie spodziewać się jedynie na terenie **UZ/UN**, na którym projekt planu ustala lokalizację nowych budynków zabudowy usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego i na którym, w miejscu obecnej zabudowy barakowej, przewidywana jest realizacja nowego obiektu Uniwersytetu Medycznego – Centrum Dydaktyczno-Klinicznego.

Na etapie realizacyjnym, w wyniku organizacji placu budowy oraz prowadzenia prac budowlanych związanych z lokalizacją nowych budynków, oddziaływania na krajobraz będą negatywne. Będzie to jednak oddziaływanie krótkoterminowe. W dłuższej perspektywie czasowej, powstanie nowej zabudowy na terenie **UZ/UN**, w miejscu obecnej zabudowy barakowej (zgodnie z wyznaczonymi liniami zabudowy oraz ze szczegółowymi parametrami zabudowy ustalonymi w projekcie mpzp) powinno wpłynąć pozytywnie na odbiór krajobrazu, podnosząc znacząco jego walory estetyczne.

Projekt planu zawiera szereg ustaleń, których realizacja pozwoli na zachowanie cennych architektonicznie budynków oraz zachowanie odpowiednich warunków środowiskowych, co sumarycznie wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i wizualnych analizowanego obszaru. W tym zakresie szczególnie istotna będzie realizacja ustaleń dotyczących:

- zachowania na terenach **1-5MN, 1-2U, 1-5MN/U, 7MN/U** i **UZ/UN** budynków chronionych planem, zgodnie z ustalonymi w projekcie planu zasadami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, nakazującymi ich ochronę poprzez zachowanie kształtu połączy dachowych, detali architektonicznych elewacji, charakterystycznych otworów okiennych i drzwiowych, a także charakterystycznych podziałów elewacji,
- lokalizacji na terenie **UZ/UN**, na którym obecnie zlokalizowane są substandardowe budynki barakowe, nowej zabudowy – inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego,
- ochrony stref ogrodów, wyznaczonych na terenach **MN** i **MN/U** oraz strefy parku, wyznaczonej na terenie **UZ/UN**, poprzez ustalenie zagospodarowania ich zielenią oraz wprowadzenie zakazu lokalizacji w ich zasięgu nowych budynków oraz rozbudowy i nadbudowy budynków już istniejących,
- realizacji strefy zieleni wysokiej przy granicy terenu **UZ/UN** z terenami **5MN, 3,8MN/U**.

Poza tym, w zakresie zasad kształtowania ładu przestrzennego ustalono zakaz lokalizacji: urządzeń reklamowych, z wyjątkiem zlokalizowanych w wiatkach przystankowych na terenach komunikacji, szyldów wolno stojących lub umieszczanych na budynkach, które mogłyby przesłaniać detale wystroju architektonicznego, takie jak: obramowania portali i okien, balustrady, gzymsy i zwieńczenia, tymczasowych obiektów budowlanych, nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, ogrodzeń pełnych i z betonowych elementów prefabrykowanych. Dopuszczono jednocześnie lokalizację: obiektów małej architektury, dojść i dojazdów, urządzeń budowlanych, kiosków wbudowanych w wiaty przystankowe, ogrodzeń ażurowych lub w formie żywopłotów o określonych wysokościach, tablic informacyjnych oraz szyldów na elewacjach budynków. Odnośnie szyldów określono również zasady umiejscowienia szyldów na budynkach, ich powierzchnię oraz ułożenie w stosunku do elewacji budynku.

Pozytywny wpływ na kształtowanie walorów krajobrazowych analizowanych terenów może mieć realizacja ustaleń dotyczących: dopuszczenia lokalizacji obiektów małej architektury, parkingów naziemnych wyłącznie jako parkingów w zieleni, kondygnacji podziemnych, ogrodzeń ażurowych lub w formie żywopłotów o określonych wysokościach, tablic informacyjnych oraz szyldów na elewacjach budynków (z wyjątkiem terenu **UZ/UN**), dla których określono zasady ich umiejscowienia na budynkach, ich powierzchnię oraz ułożenie w stosunku do elewacji budynku.

Na pozytywne kształtowanie mikrokrajobrazów w granicach poszczególnych terenów niewątpliwie wpłyną wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, w zakresie których ustalono stosowanie spójnych elementów zagospodarowania takich jak: obiekty małej architektury, oświetlenie oraz nawierzchnie posadzek chodników, ciągów pieszych i ścieżek rowerowych.

Należy jednak podkreślić, że ostateczny efekt, związany z lokalizacją ww. elementów zagospodarowania terenów, zależeć będzie od jakości zastosowanych materiałów oraz samego wykonawstwa, na co ustalenia planu nie mają już wpływu.

6.8. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu nie zmienia w sposób zasadniczy istniejącego obecnie zagospodarowania analizowanego obszaru, chociaż wprowadza możliwość realizacji nowych elementów zagospodarowania terenów w obszarze projektu planu i określa warunki tej realizacji.

Projekt planu ustala tereny zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowane – jak obecnie – po zachodniej stronie obszaru planu. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **1-5MN**, zlokalizowane zostały wewnątrz zachodniej części obszaru planu, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej, czyli tereny mieszkaniowo-usługowe **1-8MN/U** – po obrzeżach tej części obszaru planu, wzdłuż ul. Marcelińskiej i ul. Grunwaldzkiej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej **1-2MW** zlokalizowano również na obrzeżach części zachodniej obszaru planu – przy skrzyżowaniu ul. Marcelińskiej z P. Włodkowica oraz w rejonie skrzyżowania ul. Grunwaldzkiej z ul. Rycerską. Ponadto, projekt planu ustala tereny zabudowy usługowej **1-2U** – przy skrzyżowaniu ul. Grunwaldzkiej z ul. Rycerską, teren zabudowy usługowej – sakralnej **UK**, przy ul. Grunwaldzkiej, teren zabudowy usługowej – usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN**, sąsiadujący bezpośrednio z ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzką, a także z ul. Marcelińską, obejmujący całą wschodnią część obszaru planu, jak również tereny komunikacji – dróg publicznych **KD-G** (ul. Grunwaldzka), **KD-L** (ul. Rycerska), **1-4KD-D** (ul. F. Lubeckiego, ul. F. Skarbka, ul. J. Ostroroga) oraz dróg wewnętrznych **1-2KDW** (m.in. ul. Zakręt), a także tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyki **1-2E**.

Projekt planu ustala również możliwość lokalizacji w obszarze planu: żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej oraz szpitali – bez wskazywania rodzajów terenów, na których mogą się znaleźć.

Tereny zabudowy mieszkaniowej **MN**, **MN/U** i **MW** podlegają ochronie akustycznej w środowisku na mocy przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*²³ i wymagają zapewnienia odpowiednich standardów akustycznych w środowisku – zgodnie z rozporządzeniem *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*²⁴ – dla hałasu lotniczego oraz na podstawie rozporządzenia *zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*²⁵ – w przypadku hałasu samochodowego i tramwajowego. W projekcie planu ustalono uzyskanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio dla różnych rodzajów terenów, w tym: dla terenów **MN** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla terenów **MN/U** – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych oraz dla terenów **MW** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

W przypadku lokalizacji funkcji objętych ochroną akustyczną w środowisku, takich jak: szpitale, domy opieki społecznej, żłobki, przedszkola i szkoły, ustalenia planu – nie wskazując położenia takich terenów i obiektów – nakazują uzyskanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, odpowiednio jak: dla terenów szpitali w miastach, terenów domów opieki społecznej, czy terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny szpitali w miastach, tereny domów opieki społecznej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży wymagają zapewnienia standardów akustycznych w środowisku – na podstawie obowiązującego obecnie rozporządzenia²⁶ (dla hałasu samochodowego i tramwajowego) – na poziomie nie przekraczającym maksymalnego dopuszczalnego równoważnego poziomu hałasu komunikacyjnego $L_{Aeq D/N}^* = 61/56$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej lub porze nocnej, oraz na poziomie nie przekraczającym maksymalnego dopuszczalnego długookresowego średniego poziomu hałasu komunikacyjnego – $L_{DWN}^* = 64$ dB i $L_N^* = 59$ dB – odpowiednio w porze dzienne-wieczorno-nocnej i porze nocnej.

Z kolei, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz zamieszkania zbiorowego, jak również tereny mieszkaniowo-usługowe wymagają zapewnienia standardów akustycznych w środowisku – także na podstawie obowiązującego obecnie rozporządzenia²⁷ (dla hałasu

²³ Dział V, Art. 113 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z dnia 23 stycznia 2008 r., Dz. U. Nr 25, poz. 150, ze zmianami)

²⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. Nr 120, poz. 826)

²⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109)

²⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109)

²⁷ jw.

samochodowego i tramwajowego) – na poziomie nie przekraczającym maksymalnego dopuszczalnego równoważnego poziomu hałasu komunikacyjnego $L_{Aeq D/N}^* = 65/56$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej lub porze nocnej, oraz na poziomie nie przekraczającym maksymalnego dopuszczalnego długookresowego średniego poziomu hałasu komunikacyjnego – $L_{DWN}^* = 68$ dB i $L_N^* = 59$ dB – odpowiednio w porze dziwno-wieczorno-nocnej i porze nocnej.

Projekt planu ustala także tereny, takie jak: tereny komunikacji dróg publicznych i wewnętrznych oraz tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyki, dla których nie ustala się wymagań akustycznych w środowisku, ale które nie mogą powodować zakłóceń akustycznych w bezpośrednim i pośrednim sąsiedztwie – na terenach dla których definiowane są standardy akustyczne.

Ocenę skażenia hałasem komunikacyjnym samochodowym i tramwajowym w stanie istniejącym przedstawiono w rozdz. 2.11. Przewiduje się, że w przyszłości stopień zagrożenia hałasem komunikacyjnym nie będzie większy niż obecnie, a raczej nieco spadnie – w wyniku zastosowanych rozwiązań przeciwhałasowych. Służą temu zapisy ustaleń projektu planu, wprowadzone w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji (§ 9, pkt 6), które dopuszczają lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów układu komunikacyjnego, w tym – jak się rozumie – rozwiązań przeciwhałasowych. Przewiduje się, że zabudowa mieszkaniowa w pierwszej linii zabudowy może nadal pozostawać w zasięgu uciążliwych akustycznie oddziaływań – przede wszystkim hałasu samochodowego. Wielkości przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku na linii zabudowy – mieszkaniowej (od strony głównie ul. Grunwaldzkiej), ale również usług zdrowia (od strony ul. Grunwaldzkiej i ul. St. Przybyszewskiego) – będą jednak mniejsze niż obecnie, mając na uwadze złagodzenie wymagań, które nastąpiło w wyniku wejścia w życie (w dniu 23 października 2012 r.) obecnego rozporządzenia²⁸ – *zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*. Należy również podkreślić korzystne – ze względów akustycznych – ustalenie terenów mieszkaniowo-usługowych wzdłuż północnej i południowej granicy obszaru planu, dla których wymagania akustyczne w środowisku są mniejsze niż np. dla terenów mieszkaniowych jednorodzinnych.

Ponadto, miasto Poznań realizuje bogaty program ochrony przed hałasem, opisany w drugiej części *Mapy akustycznej miasta Poznania ...*²⁹ – *Etap II: Program ochrony przed hałasem* – gdzie przewiduje się realizację inwestycji i rozwiązań przeciwhałasowych, które obejmują m.in.: wymianę nawierzchni asfaltowej na nawierzchnię cichą na przedmiotowych odcinkach ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej (w latach 2009-2010) oraz ul. Marcelińskiej (w latach 2012-13), modernizację torowisk tramwajowych w ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej (w roku 2011), a także montaż niskich ekranów akustycznych dla redukcji hałasu tramwajowego (w latach 2010-11 – nie zrealizowano), tudzież szlifowanie szyn przynajmniej jeden raz na dwa lata, korekcję profilu obręczy kół tramwajów, zakup nowoczesnych tramwajów o parametrach akustycznych porównywalnych do najcichszych tramwajów eksploatowanych przez MPK Poznań, częściową likwidację tramwajów starych typów, jak również wymianę autobusów najgorszych pod względem emisji hałasu i zakup nowych, które powinny charakteryzować się poziomem hałasu porównywalnym z najcichszymi autobusami eksploatowanymi przez MPK Poznań (w latach 2011-13).

Niebawem zostanie opublikowana kolejna mapa akustyczna miasta Poznania, ilustrująca aktualne zagrożenie hałasem, jak również nowy program ochrony przed hałasem, realizowane zgodnie z wymogami ustawy *Prawo ochrony środowiska*³⁰, w cyklu 5-cio letnim.

Mając jednak na uwadze występujące i prognozowane przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku – głównie w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej (na terenach mieszkaniowo-usługowych), rozmieszczonej bezpośrednio wzdłuż ul. Grunwaldzkiej, ale też być może w takiej zabudowie – wzdłuż ul. Marcelińskiej, jak również w istniejącej zabudowie usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego na terenie **UZ/UN**, w ustaleniach akustycznych projektu planu zawarto odpowiedni zapis (§ 5, ust. 2, lit. b)) – ustalający stosowanie zasad akustyki budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, zlokalizowanych w obszarach ponadnormatywnego oddziaływania hałasu komunikacyjnego. Zasady akustyki budowlanej należy stosować także w związku z przepisami rozporządzenia *w sprawie warunków technicznych, jakim*

²⁸ jw.

²⁹ *Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap II: Program ochrony przed hałasem (POH)*, Centrum Badań Akustycznych, Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. U. Woj. Wlkp. z dnia 24 listopada 2008 r., Nr 200, poz. 3281)

³⁰ Dział V, Art. 117 i 118 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity z dnia 23 stycznia 2008 r., Dz. U. Nr 25, poz. 150, ze zmianami)

powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie³¹, zgodnie z wymaganiami polskich norm, obowiązujących w dziedzinie akustyki budowlanej. Wprowadzenie takiego ustalenia do tekstu projektu planu ma na celu zwrócenie uwagi na występujący problem.

Ponadto oczekuje się, że realizacja i funkcjonowanie różnych form i rodzajów zabudowy usługowej w granicach planu – także tej o wysokich wymaganiach akustycznych w środowisku, planowanej lub zlokalizowanej pośród zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – nie będzie powodowała dodatkowych uciążliwości akustycznych w środowisku, wewnątrz obszaru planu.

Również z uwagi na możliwość występowania wewnątrz obszaru planu tzw. obiektów i działalności generujących hałas, które na mocy ustawy *Prawo budowlane*³² nie wymagają zmiany klasyfikacji terenów – np. z terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na teren mieszkaniowo-usługowy, o słabszym standardzie akustycznym w środowisku, w projekcie uchwały planu zabrakło ustalenia nakazującego uzyskiwanie wymaganych wyższych standardów akustycznych na granicach pomiędzy terenami o zdefiniowanych różnych wymaganiach akustycznych w środowisku. Zagadnienia tego nie rozstrzyga ustawa *Prawo ochrony środowiska*³³, a zatem w przypadku sytuacji spornych pozostanie pokrzywdzonym mieszkańcom droga sądowa, co jednak jest uciążliwe.

Realizacja funkcji wymagających zapewnienia odpowiednich warunków akustycznych w środowisku musi uwzględniać również wymagania wynikające z ustanowionego na początku 2012 r. obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica³⁴ (OOU). W obszarze tym wyodrębniono dwie strefy: zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, stanowiąca izolnię równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{Aeq D} = 55$ dB oraz dla pory nocy $L_{Aeq N} = 45$ dB (pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, równocześnie stanowiąca izolnię równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{Aeq D} = 45$ dB oraz dla pory nocy $L_{Aeq N} = 40$ dB – pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska), a od wewnątrz – linia będąca jednocześnie granicą zewnętrzną strefy wewnętrznej, stanowiąca izolnię równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{Aeq D} = 60$ dB oraz dla pory nocy $L_{Aeq N} = 50$ dB (pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, równocześnie stanowiąca izolnię równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia $L_{Aeq D} = 55$ dB oraz dla pory nocy $L_{Aeq N} = 45$ dB – pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska). Granicę strefy zewnętrznej przedstawiono na rysunku planu oraz na załączniku 8 w tej prognozie.

Na obszarze projektu planu zewnętrzna granica strefy zewnętrznej, czyli zewnętrzna granica całego obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica, zajmuje jedynie niewielki fragment w północno-zachodniej części planu (załącznik 8) – obejmujący: budynek mieszkalny wielorodzinny – na terenie **1MW**, kilka budynków mieszkaniowo-usługowych – na terenie **1MN/U** oraz kilka budynków mieszkalnych jednorodzinnych – na terenach **1-2MN**. Dla wszystkich tych terenów zabudowy mieszkaniowej, obowiązujące w zakresie oddziaływania hałasu lotniczego rozporządzenie z 2007 r. (nie zmienione w tym zakresie w roku 2012), określa dopuszczalny równoważny poziom hałasu w porze dziennej – jako $L_{Aeq D}^* = 60$ dB oraz w porze nocnej – jako $L_{Aeq N}^* = 50$ dB. Istniejące zagospodarowanie terenów w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Poznań-Ławica nie koliduje zatem z jego ustaleniami, które nie zakazują występowania takiego rodzaju zabudowy w strefie zewnętrznej. Ustalenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica nie ustalają również ograniczeń w użytkowaniu budynków mieszkalnych, położonych w strefie zewnętrznej OOU. Ograniczenia w użytkowaniu w strefie zewnętrznej dotyczą tylko takich funkcji, jak: szpitale, domy opieki społecznej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, które jednak nie są przewidziane w tym rejonie w projekcie wskazanym na rysunku planu, zgodnie z zapisem ustaleń w zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu (§ 7, pkt 1), które nakazują uwzględnienie ograniczeń wynikających z obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w strefie zewnętrznej.

Nie przewiduje się zagrożenia hałasem kolejowym, podobnie jak ma to miejsce w stanie istniejącym.

³¹ Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, ze zmianami)

³² Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r. poz. 243 – tekst jednolity, ze zmianami)

³³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 – tekst jednolity, ze zmianami)

³⁴ Uchwała Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r., poz. 961)

Podsumowując należy stwierdzić, że zastosowane w ustaleniach planu nakazy w dziedzinie akustyki zapewnią wymagane standardy akustyczne w środowisku w obszarze projektu planu oraz w budynkach.

6.9. Oddziaływanie na powietrze

Realizacja ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu nie spowoduje znaczącego, długotrwałego wzrostu zanieczyszczenia powietrza. Projekt planu umożliwi uzupełnienie zabudowy jednorodzinnej na niezabudowanej dotąd działce w obrębie terenu **2MN** oraz powstanie nowej zabudowy na terenie **UZ/UN**, na którym projekt planu ustala lokalizację budynków zabudowy usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego. Funkcjonowanie nowej zabudowy nie powinno stanowić istotnego (powodującego przekroczenie dopuszczalnych poziomów stężeń w powietrzu atmosferycznym) źródła zanieczyszczeń powietrza. Projekt przewiduje powiązanie infrastruktury technicznej na wszystkich terenach z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, w tym również sieci ciepłowniczej i gazowej. Obszar mpzp objęty jest siecią ciepłowniczą i siecią gazową, w związku z tym nowe budynki będą mogły być do nich podłączone, co z punktu widzenia ochrony jakości powietrza byłoby rozwiązaniem korzystnym. Dopuszczono również stosowania indywidualnych systemów grzewczych, zakazując jednocześnie stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy.

Dodatковым i istotnym czynnikiem ograniczającym możliwość znacznego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest ustalenie na obszarze projektu planu zakazu lokalizacji usług i obiektów należących do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz dopuszczonych ustaleniami planu, a także ustalenie na terenach **MN/U, 1,2U** zakazu lokalizacji stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych. Uniemożliwi to lokalizację obiektów, generujących znaczny ruch samochodowy w obszarze opracowania.

Podobnie jak w stanie istniejącym, główne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza na omawianym obszarze stanowić będą drogi, wyznaczające granice projektu mpzp i charakteryzujące się największym natężeniem ruchu, ul. Grunwaldzka oraz zlokalizowana poza granicą opracowania – ul. Marcelińska. Jednak w większym stopniu na pogorszenie stanu czystości powietrza w obszarze opracowania wpływa ruch samochodowy odbywający się poza granicami opracowania ulicą St. Przybyszewskiego (II ramą komunikacyjną).

Największy wpływ na jakość powietrza w otoczeniu dróg będzie miała wielkość emisji tlenków azotu (głównie tlenku NO i dwutlenku NO₂). Wielkość ich emisji decyduje o rozpiętości obszaru ponadnormatywnego oddziaływania w pobliżu dróg, a stężenie dwutlenku azotu odgrywa zasadniczą rolę w tworzeniu zjawiska smogu fotochemicznego. Ponadto, samochody mogą emitować do powietrza atmosferycznego metale ciężkie (przede wszystkim ołów, kadm), a także zanieczyszczenia pyłowe – drobinki pyłu ze ścierania materiałów hamulcowych i opon. Na podstawie wyników wielu analiz, prowadzonych w związku z oceną zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego – wymaganą w procedurze uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji drogowych, należy przypuszczać, że emisja zanieczyszczeń, w tym przede wszystkim tlenków azotu, nie będzie przekraczała obowiązujących wartości odniesienia już na powierzchni pasów jezdni lub przy granicy pasa drogowego (wyznaczonego w projekcie planu liniami rozgraniczającymi). Ponadto, emisja zanieczyszczeń z poruszających się pojazdów będzie rekompensowana zmniejszającymi się z roku na rok jednostkowymi wskaźnikami emisji z poszczególnych typów pojazdów.

Czasowy wzrost emisji związany będzie z realizacją inwestycji budowlanych, polegających na realizacji nowych budynków mieszkalnych i usługowych, przebudowie elementów systemu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej. Emisje zanieczyszczeń gazowych, związanych z pracą silników maszyn budowlanych oraz zanieczyszczeń pyłowych, powstających w wyniku przemieszczania dużych ilości mas ziemnych i stosowania różnego rodzaju materiałów budowlanych, będą miały charakter punktowy i ograniczony czasowo. Ilość zanieczyszczeń wytwarzanych przez maszyny budowlane będzie stosunkowo niewielka ze względu na ograniczoną powierzchnię, na jakiej będą odbywały się roboty oraz ograniczony czas ich przeprowadzania. Pyły powstające podczas prowadzenia prac budowlanych nie będą miały większego znaczenia w kształtowaniu poziomów emisji dla tych terenów (niewielkie odległości unoszenia powodować będzie czasowy wzrost zapylenia o charakterze lokalnym). Emisja ta będzie zjawiskiem czasowym i nie będzie miała większego znaczenia w długofalowym kształtowaniu jakości powietrza na tym terenie.

6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Jak wspomniano we wcześniejszym rozdziale niniejszej prognozy, cały teren analizowanego projektu planu dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu stanowi dużą część zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic miasta – Ostroróg, wpisanego do rejestru zabytków decyzją z dnia 06.10.1982 r. pod nr A239. Do rejestru zabytków (decyzją nr A205) wpisany jest także zespół budynków Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Świącickiego, zlokalizowany we wschodniej części projektu planu.

Analizowany projekt mpzp zawiera zapisy nakazujące ochronę ww. zespołu urbanistyczno-architektonicznego oraz zabytkowych budynków szpitalnych, jak również zawiera szereg ustaleń w zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, które przyczynią się do poprawy wyglądu zabytkowego zespołu zabudowy. Realizacja planu pozwoli na zachowanie zespołu zabudowy z okresu międzywojennego, będącego niewątpliwie materialnym dziedzictwem kultury, świadczącym o rozwoju historycznym, urbanistycznym i architektonicznym miasta Poznania.

W granicach opracowania nie występują żadne rozpoznane stanowiska archeologiczne i warstwy kulturowe, natomiast na terenach **1-5MN**, **1-2U**, **1-5MN/U**, **7,8MN/U** i **UZ/UN** znajdują się budynki chronione planem, których dokładna lokalizacja została wskazana na rysunku planu. Projekt planu ustala ochronę budynków chronionych planem poprzez zachowanie ich kształtu i nachylenia połąci dachowych, detali architektonicznych elewacji, charakterystycznych otworów okiennych i drzwiowych, a także charakterystycznych podziałów elewacji. Realizacja ww. ustaleń planu pozwoli zatem na zachowanie chronionych budynków w stanie niezmienionym oraz utrzymanie ich obecnego charakteru.

Reasumując, przywołane powyżej ustalenia, odnoszące się do zlokalizowanych na analizowanym terenie obszarów i obiektów o wartości historycznej i kulturowej, pozwolą na ich zachowanie oraz zminimalizują ewentualne negatywne oddziaływania, jakie mogłyby się pojawić na skutek realizacji innych ustaleń omawianego projektu mpzp.

6.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na dobra materialne. Ponieważ przeważająca większość analizowanego obszaru projektu planu jest już trwale zainwestowana, oddziaływania te dotyczyć będą zaledwie kilku procent całkowitej powierzchni objętej przygotowywanym planem, na których przewiduje się lokalizację nowej zabudowy. Nowe inwestycje budowlane, zgodnie z ustaleniami projektu mpzp, pojawić się mogą na terenie **UZ/UN**, na którym projekt planu ustala lokalizację nowych budynków usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego (przewidywana lokalizacja Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego). Ponadto, na terenach **1U** i **UZ/UN** projekt mpzp dopuszcza lokalizację nowych dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych budynków garażowych. Możliwe jest również uzupełnienie zabudowy w granicach jednej niezabudowanej dotąd działki na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **2MN**.

Na etapie realizacji powyższych obiektów budowlanych wystąpić mogą krótkoterminowe i lokalne oddziaływania na istniejące dobra materialne. Polegać one mogą np. na pogorszeniu stanu nawierzchni istniejących dróg na skutek intensywnego ruchu pojazdów ciężarowych, związanego z prowadzonymi inwestycjami. Nie przewiduje się jednak, że będzie to oddziaływanie znaczące, ponieważ prace inwestycyjne w poszczególnych fragmentach omawianego obszaru będą najprawdopodobniej prowadzone w różnych okresach czasu.

Realizacja nowych inwestycji budowlanych na ww. terenach przyczyni się do pewnego przyrostu ilości dóbr materialnych występujących na omawianym w prognozie obszarze. Zakładając, że nowe zainwestowanie charakteryzować się będzie wysokimi walorami estetycznymi, wpisującymi się w docelowy sposób użytkowania i funkcjonowania analizowanego obszaru, jego realizacja będzie w pozytywny sposób oddziaływać na otoczenie omawianego obszaru.

6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

W granicach obszaru projektu planu nie występują obszary objęte ochroną prawną w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody*, w tym obszary objęte siecią Natura 2000.

Natomiast w odległości ok 1,8 km od terenu projektu planu, w kierunku zachodnim, znajdują się: Fort VIII, Fort VIIa oraz Fort VII. Forty te wchodziły w skład obszaru mającego znaczenie dla

Wspólnoty (projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk, zatwierdzonego przez Komisję Europejską) „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005.

Do głównych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania siedlisk nietoperzy zaliczyć należy działania człowieka prowadzące do pomniejszenia ich bazy pokarmowej, m.in. poprzez stosowanie środków owadobójczych, chemicznych środków ochrony roślin, stosowanie toksycznych środków ochrony drewna w budynkach, w których znajdują one schronienie. W przypadku fortyfikacji szczególnie niebezpieczne są działania powodujące zmianę mikroklimatu panującego w fortach, m.in. szczelne zamykanie otworów wlotowych, zaburzających cyrkulację powietrza, osuszanie podziemi oraz zbyt częsta obecność człowieka w fortach – w trakcie hibernacji nietoperzy. Działania te nie stanowią jednak ustaleń planów miejscowych.

Realizacja ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu nie wpłynie na pogorszenie stanu siedliska nietoperzy. W żaden sposób nie wpłynie też na funkcjonowanie fortów jako miejsc ich zimowania. Natomiast działania mające na celu eliminację bezpośrednich zagrożeń dla nietoperzy – zabezpieczanie miejsc zimowania poprzez zakładanie krat na wloty do fortu, ograniczanie ruchu turystycznego w trakcie hibernacji nietoperzy, zabezpieczanie odpowiedniej cyrkulacji powietrza w forcie oraz zabezpieczanie bazy pokarmowej dla nietoperzy poprzez ograniczanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin – znajdują się poza zakresem ustaleń planu miejscowego.

6.13. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji postanowień mpzp prowadzona będzie w oparciu o wyniki pomiarów, ocen i analiz, wykonywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska³⁵ przez zobligowane do tego instytucje. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, a także Prezydent miasta Poznania (będący jednocześnie starostą powiatu grodzkiego) prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w zakresie oraz z częstotliwością określoną w przepisach odrębnych, w tym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*³⁶ oraz ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*³⁷.

Działania ww. instytucji w zakresie monitoringu poszczególnych komponentów środowiska pozwolą na ocenę skutków realizacji ustaleń poszczególnych planów miejscowych i umożliwią reakcję na ewentualne negatywne zjawiska zachodzące w środowisku przyrodniczym.

Z uwagi na zagrożenie hałasem samochodowym i tramwajowym oraz w związku z przepisami rozporządzenia *w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem*³⁸, szczególnie zwraca się uwagę na potrzebę monitorowania warunków akustycznych w środowisku zewnętrznym, w terenach zabudowy mieszkaniowej, przede wszystkim zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, ale także na terenach mieszkaniowo-usługowych i zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, rozmieszczonych wzdłuż ul. Rycerskiej i ul. Grunwaldzkiej, ale też wzdłuż ul. Marcelińskiej. Potrzeba monitorowania dotyczy również terenu zabudowy usługowej – usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN**, na którym funkcjonuje Szpital Kliniczny nr 2 im. H. Święcickiego w Poznaniu.

³⁵ utworzonemu ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku *o Inspekcji Ochrony Środowiska*

³⁶ zgodnie z art. 88, art. 109 ust.1, art. 117 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*

³⁷ zgodnie z art. 155a ustawy *Prawo wodne*

³⁸ zgodnie z par. 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. *w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem* (Dz. U. Nr 140, poz. 824)

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Projekt planu obejmuje obszar zurbanizowany, o silnie przekształconym środowisku przyrodniczym. W ustaleniach projektu uwzględniono konieczność ochrony i kształtowania jego najbardziej cennego komponentu – zieleni, w tym zieleni występującej wewnątrz kwartałów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w strefach ogrodów), istniejących zadrzewień, w tym również drzew w pasach drogowych. Projekt planu reguluje zagadnienia prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej na omawianym obszarze, umożliwia prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami oraz uwzględnia ustawowe wymogi w zakresie kształtowania komfortu akustycznego, chociaż w projekcie uchwały planu zabrakło jednak ustalenia nakazującego uzyskiwanie wymaganych wyższych standardów akustycznych na granicach pomiędzy terenami o zdefiniowanych różnych wymaganiach akustycznych w środowisku. Wskazuje się zatem potrzebę uzupełnienia ustaleń akustycznych.

W związku z powyższym nie wymaga się jednak przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych wskazanych w projekcie planu – w zakresie zagadnień ochrony środowiska i przyrody.

Podczas prowadzenia prac nad projektem planu rozpatrywano alternatywne rozwiązania funkcjonalne do tych, zaproponowanych w przedłożonej do opiniowania wersji projektu planu. Rozwiązania te dotyczyły m.in. wydzielenia dwóch terenów dla lokalizacji funkcji oświaty z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **1MN** i **2MN**. Ostatecznie jednak, zadecydowano o pozostawieniu na terenach **1-2MN** wyłącznie funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, co w kontekście lokalizacji całego analizowanego obszaru w granicach zabytkowego założenia urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania – Ostroróg, o przeważającej funkcji mieszkaniowej wydaje się być najwłaściwszym rozwiązaniem. Rezygnacja z utrwalenia lokalizacji funkcji usługowej w budynku otoczonym wyłącznie zabudową mieszkaniową jednorodziną, wydaje się korzystna, pozwoli ona bowiem na zachowanie jednorodnego charakteru terenów mieszkaniowych.

Rozważania nad rozwiązaniami alternatywnymi prowadzone były także w odniesieniu do terenu **UZ/UN**, który w początkowej wersji projektu planu przeznaczony był pod lokalizację szeroko rozumianej zabudowy usługowej **U**. Jednak z uwagi na wskazanie w *Studium* na fragmencie terenu **UZ/UN** obszaru rozmieszczenia inwestycji celu publicznego ponadlokalnego dla Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego, a także niebezpieczeństwo pojawienia się na ww. terenie usług uciążliwych, bądź też zaistnienia decyzji administracyjnych lokalizacji inwestycji niezgodnych z charakterem istniejącej zabudowy, zdecydowano o uszczegółowieniu funkcji usługowej i zawężeniu jej do usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN**.

9. WNIOSKI

- Projekt planu dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu określa sposób zabudowy i zagospodarowania terenów, który pozwoli na konsekwentną ochronę zabytkowego zespołu urbanistyczno-architektonicznego Ostroróg w granicach całego obszaru planu oraz zabytkowego zespołu budynków Szpitala Klinicznego nr 2 na terenie **UZ/UN**. Projekt planu określa zasady uporządkowania terenów już zainwestowanych oraz definiuje zasady obsłużenia wszystkich terenów elementami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przez co stworzy podstawę prawną do wydawania decyzji administracyjnych na wyżej wymienionym obszarze, a dzięki temu warunki dla optymalnego wykorzystania przestrzeni miejskiej.
- Realizowane ustalenia mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu będą miały raczej charakter lokalny i należy je uznać za prawidłowe oraz zgodne z zapisami *Studium*.
- Brak planu lub zaniechanie realizacji planu nie wpłynie znacząco na pogorszenie obecnego stanu środowiska.
- Jak wykazano w prognozie, realizacja ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu powodować będzie oddziaływania na środowisko przyrodnicze o zróżnicowanym charakterze, intensywności oraz zasięgu przestrzennym. Oddziaływania te będą skutkiem realizacji w granicy planu nowych inwestycji budowlanych, związanych z lokalizacją zabudowy usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego na terenie **UZ/UN** (planowanego Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego), budynku mieszkaniowego jednorodzinnego na terenie **2MN** (na którym znajduje się jedyna niezabudowana działka), modernizacją układu komunikacyjnego oraz ewentualną rozbudową sieci infrastruktury technicznej.

- Projekt planu zawiera ustalenia w zakresie ochrony środowiska, wynikające z treści dokumentów rangi międzynarodowej, szczebla krajowego, wojewódzkiego i gminnego.
- Do trwałych lub długoterminowych oddziaływań zaliczyć należy:
  - ingerencję w powierzchnię ziemi i warunki gruntowo-wodne w miejscach realizacji inwestycji budowlanych (w szczególności realizacja dopuszczonych planem kondygnacji podziemnych), trwałe przekształcenie podłoża gruntowego w strefie, w której właściwości gruntów mają znaczenie dla wykonania i eksploatacji budynków i budowli,
  - lokalnie zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych oraz pogorszenie warunków infiltracyjnych gruntu w miejscach realizacji zabudowy i szlaków komunikacyjnych, zwiększenie odpływu wód opadowych i roztopowych za pośrednictwem kanalizacji,
  - przeobrażenia szaty roślinnej na niezabudowanej obecnie działce na terenie **2MN** przy ul. F. Skarbka i terenie usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN**, w ramach którego możliwe jest pojawienie się nowej zabudowy, wynikające ze stopniowego usuwania roślinności ruderalnej oraz spontanicznej i zastępowania jej przez zieleń urządzoną siedlisk antropogenicznych – wprowadzanie nowych nasadzeń zieleni towarzyszącej zabudowie i trasom komunikacyjnym, lokalnie zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych w granicach stref ogrodów; ewentualna przebudowa lub modernizacja ulicy Grunwaldzkiej, mimo zapisów projektu planu maksymalnie chroniących drzewa, może spowodować utratę części ich drzewostanów,
  - przekształcenia świata zwierzęcego – zmniejszenie ilości gatunków występujących na niezabudowanych lub zabudowanych w sposób substandardowy działkach na skutek realizacji nowych inwestycji, zwiększenie liczby osobników gatunków już obecnych i przystosowanych do życia na zurbanizowanym terenie, ukształtowanie nowej zawężonej gatunkowo grupy zwierząt, dostosowanej do określonych roślin ozdobnych, użytych do zagospodarowania terenu,
  - zmniejszenie bioróżnorodności środowiska na terenach nowych inwestycji budowlanych i kształtowanie na nich ekosystemów o większej wrażliwości, uzależnionych od funkcjonowania użytkowników terenu,
  - poprawę walorów krajobrazowych omawianego obszaru poprzez odpowiednią lokalizację oraz optymalne parametry nowych budynków, nawiązujących swoim charakterem do zespołów zabudowy istniejących w obszarze opracowania, ujednoczenie zasad lokalizacji reklam, ogrodzeń itp. elementów dysharmonizujących przestrzeń wizualnie.
- Uchwalenie planu miejscowego dla omawianego w prognozie obszaru umożliwi harmonijne uzupełnienie zabudowy oraz infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Wpłynie na zwiększenie atrakcyjności i wartości gruntów miejskich (głównie na terenie **UZ/UN**).
- Wprowadzenie ustaleń w zakresie zasad ochrony i kształtowania środowiska i przyrody pozwoli na ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, zwłaszcza w wyznaczonych strefach ogrodów. Warunkiem niezbędnym dla ograniczania negatywnych skutków będzie jednak precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego i restrykcyjne przestrzeganie przez inwestorów przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z przepisów odrębnych, zwłaszcza w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przed hałasem, a także ochrony i kształtowania zieleni.
- Za pozytywne dla środowiska przyrodniczego omawianego obszaru należy uznać ustalenia projektu mpzp dotyczące:
  - ochrony istniejącej zieleni, a w szczególności zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną infrastrukturą lub zabudową, wymóg jej przesadzenia lub wprowadzenia nowych nasadzeń na danym terenie (z uwzględnieniem szczegółowych zapisów dla terenów komunikacji),
  - zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, co wpłynie pozytywnie na walory krajobrazowe terenów zurbanizowanych,
  - ustalenia dla wszystkich terenów minimalnych powierzchni biologicznie czynnych, a dla terenów zabudowy jednorodzinnej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej dodatkowo ustalenia stref ogrodów, co pozwoli na ograniczenie dalszego zabudowywania tych terenów,
  - zakazu lokalizacji na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej **MN/U** oraz terenach usługowych **U** stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych, co pozwoli na wyeliminowanie lub ograniczenie zagrożenia skażenia środowiska gruntowo-wodnego, powietrza oraz emisji hałasu.

- Istotnym warunkiem zachowania prawidłowego funkcjonowania środowiska będzie również przestrzeganie zapisów określających maksymalną powierzchnię zabudowy działek budowlanych, utrzymanie określonego w projekcie planu udziału powierzchni biologicznie czynnej na poszczególnych terenach oraz wprowadzanie nowej zieleni na wszystkich nieutwardzonych fragmentach terenów. Wprowadzana zieleń powinna składać się z jak największej ilości drzew i krzewów, złożonych głównie z gatunków rodzimych, dostosowanych do lokalnych warunków siedliskowych. Skład gatunkowy, gęstość nasadzeń i fizjonomia zieleni powinny być dostosowane do pełnienia funkcji zarówno środowiskotwórczych, sanitarnych, jak i estetycznych.

10. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu. Projekt planu opracowywany jest na podstawie uchwały Nr LXIX/936/V/2010 Rady Miasta Poznania z dnia 16 marca 2010 r.

Prognoza składa się z ośmiu części. W pierwszej omówiono podstawy formalno-prawne, metodologię i zasadność jej sporządzania. Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, kulturowe i krajobraz.

W drugiej części omówiono położenie przedmiotowego obszaru w przestrzeni miasta i jego obecne zagospodarowanie. Scharakteryzowano poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania.

Obszar objęty granicami projektu planu położony jest w zachodniej części Poznania, w dzielnicy Grunwald. Plan obejmuje swym zasięgiem obszar ograniczony ulicami: Marcelesińską, St. Przybyszewskiego, Grunwaldzką i P. Włodkowica, przy czym tylko ul. Grunwaldzka znajduje się w obszarze projektu. Powierzchnia obszaru objętego sporządzeniem planu miejscowego wynosi około 34 ha.

Obszar opracowania prawie w całości jest zabudowany. Ponad połowę całego terenu opracowania wypełnia niska zabudowa mieszkaniowa, głównie o charakterze willowym, na skraju której, wzdłuż ulic Marcelesińskiej i Grunwaldzkiej zlokalizowane są tereny mieszkaniowo-usługowe i usługowe. W granicy opracowania planu zlokalizowane są trzy budynki mieszkaniowe wielorodzinne – przy ul. Rycerskiej, ul. Grunwaldzkiej oraz przy ul. Marcelesińskiej (obecnie trwa tu budowa kolejnych budynków wielorodzinnych w ramach inwestycji „Dwór Marcelein”). Na wschód od zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowanej przy ul. Zakręt znajduje się rozległy teren usługowy, na którym zlokalizowane są: zabytkowy kompleks zabudowań Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Święcickiego, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz zabudowa barakowa, w której obecnie działalność prowadzą m.in.: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Iskra”, Teatr Strefa Ciszy, Kościół Chrześcijańskich Baptystów, Kościół Zielonoświątkowców.

Obszar projektu mpzp położony jest na wysokości od 85 do 89 m n.p.m. Jest on zatem stosunkowo płaski. W budowie geologicznej dominują plejstoceny utwory lodowcowe i wodnolodowcowe. Przypowierzchniowo występują holoceny grunty antropogeniczne. Na obszarze opracowania przeważają grunty o dość dobrych parametrach geotechnicznych, wystarczających dla bezpośrednich posadowień większości standardowych obiektów budowlanych (podpiwniczonych, kilkukondygnacyjnych budynków). Na całym analizowanym terenie nie występują wody powierzchniowe. Obszar objęty ustaleniami planu należy do zlewni II rzędu Warty. Ustabilizowane pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje na głębokości nie mniejszej niż 5 m p.p.t. Występuje ono w obrębie plejstoceny piasków wodnolodowcowych, zalegających pod warstwą glin morenowych zlodowacenia północnopolskiego – w piaskach drobnych i pylastych. Omawiany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) i zasięgiem stref ochronnych ujęć wód. W granicach obszaru opracowania zlokalizowanych jest 5 studni: awaryjna nr N/21/2, ujmująca wody czwartorzędowe (położona przy ul. St. Przybyszewskiego na terenie Szpitala Klinicznego), nieczynna nr N/21/1, ujmująca wody czwartorzędowe (przy ul. St. Przybyszewskiego),

czynna nr N/20, ujmująca wody trzeciorzędowe (położona przy ul. Marcelińskiej), czynna, publiczna, awaryjna Aquanet nr N/16 (zlokalizowana przy ul. F. Lubeckiego) oraz czynna, publiczna, awaryjna Aquanet nr N/19 (położona przy ul. F. Skarbka). Dla żadnej z ww. studni nie została określona strefa ochronna ujęcia wód podziemnych.

Szate roślinną tworzy roślinność podwórek, ogrodów, przedogródków i ciągów komunikacyjnych, charakterystyczna dla określonego zespołu zabudowy szeregowej, willowej, blokowej lub usługowej. Nasadzenia przyuliczne wykonane zostały jedynie przy ul. Rycerskiej i ul. Grunwaldzkiej i są elementami wyraźnie ujednociającymi oraz dopełniającymi przestrzeń uliczną dzielnicy. Znajdująca się w obszarze opracowania szata roślinna stwarza dogodne warunki do bytowania małych zwierząt. Znajdująca się w granicy opracowania zieleń urządzona (a w szczególności przydomowe ogrody) jest siedliskiem pospolicie występujących na terenie całego miasta zwierząt, dobrze przystosowanych do życia w zurbanizowanym otoczeniu i bliskim sąsiedztwie człowieka. Na skutek działań inwestycyjnych gleby zajęte pod zabudowę uległy nieodwracalnej degradacji. Natomiast pozostałości pierwotnych gleb w zasięgu istniejących ogrodów przydomowych uległy przekształceniu wraz z wprowadzeniem tam upraw ogrodowych i zieleni ozdobnej.

Opisywany teren jest obszarem, na którym występują punktowe emitery zanieczyszczeń, które powodują okresowe pogorszenie jakości powietrza. Natomiast przez cały rok na stan zanieczyszczenia powietrza na tym terenie wpływa emisja ze źródeł mobilnych, będąca skutkiem natężenia ruchu na głównych szlakach komunikacyjnych. Źródła zanieczyszczeń powietrza o większym znaczeniu mogą stanowić liniowe źródła, takie jak: przebiegająca po wschodniej stronie II rama komunikacyjna - ul. St. Przybyszewskiego, na północy ul. Marcelińska i na południu ul. Grunwaldzka.

Na obszar planu oddziałuje hałas komunikacyjny – samochodowy i tramwajowy. Należy stwierdzić, że w stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku są korzystne – wewnątrz obszaru planu. Pod wpływem hałasu samochodowego i tramwajowego znajduje się zabudowa mieszkaniowa rozmieszczona wzdłuż ul. Grunwaldzkiej, a zabudowa zlokalizowana wzdłuż ul. Marcelińskiej – może być pod wpływem hałasu samochodowego. Z kolei, pod wpływem hałasu komunikacyjnego – samochodowego i tramwajowego z ul. St. Przybyszewskiego i ul. Grunwaldzkiej, znajduje się zabudowa usług zdrowia i szkolnictwa wyższego, rozmieszczona na terenie Szpitala Klinicznego nr 2 im. H. Święcickiego.

Niewielka część terenów zabudowy mieszkaniowej w granicach opracowania planu znajduje się w granicach strefy zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania – wyznaczonego w styczniu 2012 r. – dla lotniska Poznań-Ławica, a więc w obszarze oddziaływania hałasu lotniczego, chociaż nie oznacza to przekroczeń standardów akustycznych w środowisku dla tych terenów zabudowy.

W trzeciej części prognozy zwrócono uwagę na problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektu planu. W jego granicy nie występują obszary objęte prawną formą ochrony na podstawie ustawy *o ochronie przyrody*. Środowisko przyrodnicze i krajobraz omawianego obszaru został całkowicie zantropizowane w wyniku rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i terenów komunikacyjnych, a także sieci infrastruktury technicznej. Ograniczenia w jego zagospodarowaniu wynikają z wyznaczenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań-Ławica w Poznaniu, zgodnie z uchwałą Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. Utrudnieniem istotnym z punktu widzenia ochrony przyrody są sieci uzbrojenia, w tym magistralne (cieplna, sanitarna i deszczowa), które, stosownie do wniosków ich gestorów, generują ograniczenia polegające na zakazie lub ograniczeniu lokalizacji zabudowy i innych trwałych form zagospodarowania oraz nasadzeń drzew i krzewów nad sieciami oraz w tzw. strefach ochronnych (pasach roboczych).

W czwartej części omówiono cel i zapisy projektu planu. Wskazano również ich powiązania z zapisami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu.

Obecnie na przedmiotowym obszarze nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Potrzeba wykonania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu wynika z wniosku Rady Osiedla St. Przybyszewskiego i jest związana z sygnałami od mieszkańców o zagrożeniach naruszenia ładu przestrzennego poprzez możliwość wydania decyzji administracyjnych lokalizacji inwestycji niezgodnych z charakterem dotychczasowej zabudowy.

Analizowany projekt planu zachowuje dotychczasowy charakter przedmiotowego obszaru, zachowując jednocześnie strukturę użytkową większości terenów znajdujących się w jego granicach. Docelowo (podobnie jak w chwili obecnej) na omawianym obszarze dominować będzie funkcja mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa, której towarzyszyć będą dwa tereny o funkcji mieszkaniowej

wielorodzinnej. W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – oznaczone symbolami **1-5MN**, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej – oznaczone symbolami **1-8MN/U**, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – oznaczone symbolami **1-2MW**, tereny zabudowy usługowej – oznaczone symbolami **1-2U**, teren zabudowy usługowej – sakralnej – oznaczony symbolem **UK**, teren zabudowy usługowej – usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego – oznaczony symbolem **UZ/UN**, tereny dróg publicznych – oznaczone symbolami: **KD-G, KD-L, 1-4KD-D**, tereny dróg wewnętrznym – oznaczone symbolami: **1-2KDW**, tereny infrastruktury technicznej elektroenergetyki – oznaczone symbolami **1-2E**.

Dla terenów **MN** projekt mpzp ustala lokalizację na działce budowlanej jednego budynku mieszkalnego jednorodzinnego, przy czym w przypadku terenów **2-5MN** ustala lokalizację budynku wolno stojącego, a w przypadku terenu **1MN** budynku wolno stojącego lub w zabudowie bliźniaczej. Zgodnie z ustaleniami, na działce budowlanej dopuszcza się także lokalizację jednego budynku garażowego lub gospodarczego wolno stojącego lub położonego bezpośrednio przy granicy z sąsiednią działką budowlaną jako obiektu zablokowanego i przylegającego na całej długości do sąsiedniego budynku garażowego albo gospodarczego, z wyjątkiem terenu **4MN**. Ponadto, projekt dopuszcza zachowanie (bez prawa rozbudowy i nadbudowy) istniejących na terenach **MN** budynków wielorodzinnych oraz istniejących budynków poza wyznaczonymi liniami zabudowy w strefie ogrodów wskazanej na rysunku planu. Zachowanie obiektów z prawem rozbudowy i nadbudowy dopuszczono jedynie w przypadku istniejących budynków bliźniaczych (zgodnie z ustaleniami planu).

Dla terenu usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN** rozciągającego się od wschodniej granicy projektu planu, aż do terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zlokalizowanej przy ul. Zakręt, ustalono lokalizację strefy zieleni wysokiej oraz strefy parku (zgodnie z rysunkiem planu) oraz zachowanie istniejącego budynku zlokalizowanego w strefie parku poza wyznaczonymi liniami zabudowy bez możliwości rozbudowy i przebudowy. Dopuszczono lokalizację budynków towarzyszących, związanych z przeznaczeniem terenu, dróg wewnętrznych, stacji transformatorowych oraz wielokondygnacyjnego budynku garażowego.

Dla ośmiu terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej (**MN/U**), zlokalizowanych bezpośrednio przy ul. Marcelińskiej, ul. Grunwaldzkiej, ul. Rycerskiej oraz ul. P. Włodkowica projekt mpzp ustala lokalizację (zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu) budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalno-usługowych lub usługowych jako wolno stojących lub w układzie bliźniaczym. Podobnie, jak w przypadku terenów **MN**, na terenach **MN/U** ustalono lokalizację na działce budowlanej nie więcej niż jednego budynku. Dopuszcza także lokalizację jednego budynku garażowego lub gospodarczego wolno stojącego lub położonego bezpośrednio przy granicy z sąsiednią działką budowlaną jako obiektu zablokowanego i przylegającego na całej długości do sąsiedniego budynku garażowego albo gospodarczego. Na wszystkich terenach **MN/U** projekt mpzp wprowadza zakaz lokalizacji stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych. Dopuszcza natomiast zachowanie istniejących budynków wielorodzinnych z możliwością rozbudowy i nadbudowy, zgodnie z pozostałymi ustaleniami projektu planu.

W granicach przedmiotowego projektu planu wyznaczono także dwa tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (**MW**). Pierwszy z nich, oznaczony jako **1MW**, znajduje się u zbiegu ulic Marcelińskiej i P. Włodkowica, natomiast drugi (**2MW**) zlokalizowany jest pomiędzy ul. Rycerską a ul. Grunwaldzką. Na terenach tych ustalono lokalizację w otoczeniu budynków mieszkalnych urządzeń rekreacyjno-sportowych lub placów zabaw.

Uzupełnienie terenów zabudowy wskazanych w omawianym projekcie planu stanowią tereny zabudowy usługowej (**1-2U**) oraz teren zabudowy usługowej – sakralnej (**UK**). Dla terenów zabudowy usługowej (**U**) projekt mpzp ustala zakaz lokalizacji stacji paliw, myjni i warsztatów samochodowych, natomiast w przypadku terenu **1U** umożliwia lokalizację dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych, nadziemnych budynków garażowych. W przypadku terenu zabudowy usługowej – sakralnej (**UK**), projekt mpzp ustala lokalizację kościoła, zgodnie z linią zabudowy, wyznaczoną na rysunku planu.

Dla wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę projekt planu wprowadza szczegółowe ustalenia w zakresie wymaganych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania poszczególnych terenów, w tym: maksymalnej powierzchni zabudowy działek budowlanych, minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, jaka musi zostać zachowana w obrębie poszczególnych działek lub terenów, minimalnej powierzchni nowo wydzielanych działek budowlanych, a także maksymalnej wysokości obiektów budowlanych i kształtu połaci dachowych.

W projekcie planu zapisane zostały ustalenia w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym jego poszczególnych komponentów, a także w zakresie ochrony przyrody. W tym zakresie w projekcie planu ustalono ochronę istniejącej zieleni, powietrza oraz zasady ochrony

przed hałasem. Ustalenia projektu planu w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustalają zakaz lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń i jednocześnie dopuszczają możliwość lokalizacji elementów poprawiających funkcjonowanie terenu oraz służących zapewnieniu bezpieczeństwa.

Z uwagi na obecność w granicach analizowanego obszaru obiektów cennym kulturowo, projekt planu ustala ich ochronę i wprowadza niezbędne ustalenia w tym zakresie. Projekt mpzp ustala ochronę wskazanych na rysunku planu: zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania - Ostroróg (wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A239), zespołu budynków Szpitala – Kliniki im. H. Świącickiego (wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A205) oraz budynków chronionych planem. Powyższe ustalenia pozwolą na utrzymanie i ochronę historycznego układu przestrzennego, decydującego o niepowtarzalności architektoniczno-urbanistycznej Grunwaldu w skali miasta.

Zakres potencjalnych zmian stanu środowiska przyrodniczego, w przypadku braku realizacji ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu (lub braku planu) może objąć jedną niezabudowaną działkę na terenie **2MN**, ogrody przydomowe w strefach ogrodów oraz substandardową (barakową) zabudowę istniejącą w ramach rozległego terenu usługowego, położonego na wschód od zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Zakręt. Brak realizacji ustaleń mpzp nie wpłynie znacząco na pogorszenie obecnego stanu środowiska, jednakże może znacząco wpłynąć na pogorszenie walorów funkcjonalnych, architektonicznych i krajobrazowych zespołu urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania – Ostroróg.

W piątej części omówiono podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, istotne z punktu widzenia projektu planu. W tym zakresie przeanalizowano następujące dokumenty: Dyrektywę Rady z dnia 21 maja 1991 r. *dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych*, Dyrektywę Rady z dnia 27 września 1996 r. *w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza*, *II Politykę Ekologiczną Państwa*, *Politykę ekologiczną państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*, *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2009-2012*, *Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*.

W szóstej części omówiono potencjalne oddziaływanie realizacji ustaleń projektu planu na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, w tym na: powierzchnię ziemi, warunki wodne, bioróżnorodność, szatę roślinną, zwierzęta, ludzi, krajobraz, powietrze, klimat akustyczny, obszary Natura 2000 i inne obszary chronione, a także na dziedzictwo kulturowe i dobra materialne. Realizacja ustaleń mpzp dla obszaru GRUNWALD część B w Poznaniu powodować będzie oddziaływania na środowisko przyrodnicze o zróżnicowanym charakterze, intensywności oraz zasięgu przestrzennym. Niewielka część z nich będzie jednak miała trwały charakter. Oddziaływania te będą głównie skutkiem realizacji nowych inwestycji budowlanych na terenie **UZ/UN**, na którym projekt planu ustala lokalizację budynków zabudowy usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego, pojedynczej działki na terenie **2MN**, ewentualnej realizacji dopuszczonych planem nowych dróg wewnętrznych oraz wielostanowiskowych budynków garażowych na terenach **1U** i **UZ/UN**, rozbudowy sieci infrastruktury technicznej. Zmiany te będą przebiegały lokalnie i zapewne przyczynią się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnych oraz pogorszenia warunków infiltracyjnych gruntów, zwiększenia odpływu wód opadowych i roztopowych za pośrednictwem kanalizacji, przeobrażenia szaty roślinnej (usunięcia zieleni ruderalnej i spontanicznej oraz wprowadzania zieleni urządzonej), zmian składu i liczebności poszczególnych gatunków zwierząt – pojawienie się liczniejszych populacji gatunków przystosowanych do życia na zurbanizowanych terenach, nieznaczne zwiększenie emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu w związku ze wzrostem liczby użytkowników terenów. Realizacja planu wpłynie na prawidłowe kształtowanie ładu przestrzennego, umożliwi ochronę dziedzictwa kulturowego i poprawę walorów wizualnych omawianego obszaru.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego.

W części ósmej omówiono rozwiązania alternatywne, jakie były rozpatrywane podczas prowadzenia prac projektowych nad planem. Rozwiązania te dotyczyły m.in. wydzielenia dwóch terenów dla lokalizacji funkcji oświaty z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **1MN** i **2MN**. Ostatecznie jednak, zdecydowano o pozostawieniu na terenach **1-2MN** wyłącznie funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, co w kontekście lokalizacji całego analizowanego obszaru w granicach zabytkowego założenia urbanistyczno-architektonicznego najstarszych dzielnic Poznania – Ostroróg, o przeważającej funkcji mieszkaniowej, wydaje się być najwłaściwszym rozwiązaniem. Rezygnacja

z wprowadzania funkcji usługowej, która generowała będzie pewne uciążliwości (głównie emisja hałasu) dla sąsiednich terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, pozwoli na zachowanie jednorodnego charakteru tych terenów.

Rozważania nad rozwiązaniami alternatywnymi prowadzone były także w odniesieniu do terenu **UZ/UN**, który w początkowej wersji projektu planu przeznaczony był pod lokalizację szeroko rozumianej zabudowy usługowej **U**. Z uwagi jednak na wskazanie w *Studium* na fragmencie terenu **UZ/UN** obszaru rozmieszczenia inwestycji celu publicznego ponadlokalnego dla Centrum Dydaktyczno-Klinicznego Uniwersytetu Medycznego, a także niebezpieczeństwo pojawienie się na ww. terenie usług uciążliwych, bądź też zaistnienia decyzji administracyjnych lokalizacji inwestycji niezgodnych z charakterem istniejącej zabudowy, zdecydowano o uszczegółowieniu funkcji usługowej i zawężeniu jej do usług zdrowia lub szkolnictwa wyższego **UZ/UN**.